

V l á d n í n á v r h

Z Á K O N

ze dne2012,

kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Č Á S T P R V N Í

Změna zákona o České národní bance

Čl. I

Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění zákona č. 60/1993 Sb., zákona č. 15/1998 Sb., zákona č. 442/2000 Sb., nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 278/2001 Sb., zákona č. 482/2001 Sb., zákona č. 127/2002 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 57/2006 Sb., zákona č. 62/2006 Sb., zákona č. 230/2006 Sb., zákona č. 160/2007 Sb., zákona č. 36/2008 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 254/2008 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona 285/2009 Sb., zákona č. 295/2009 Sb., zákona č. 145/2010 Sb., zákona č. 156/2010 Sb., zákona č. 41/2011 Sb., zákona č. 92/2011 Sb., zákona č. 136/2011 Sb., zákona č. 139/2011 Sb., zákona č. 357/2011 Sb. a zákona č. 428/2011 Sb., se mění takto:

1. V § 1 odstavec 2 zní:

„(2) Česká národní banka je právnickou osobou veřejného práva se sídlem v Praze.“

2. V § 1 odst. 3 se slovo „zvláštními“ nahrazuje slovem „jinými“.

3. V § 1 se odstavec 4 zrušuje.

4. Za § 1 se vkládá nový § 1a, který včetně poznámek pod čarou č. 20 a 21 zní:

„§ 1a

Česká národní banka je součástí Evropského systému centrálních bank podle Smlouvy o fungování Evropské unie²⁰⁾ a podle Protokolu o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky (dále jen „Statut“²¹⁾ a podílí se na plnění cílů a úkolů Evropského systému centrálních bank.

²⁰⁾ Čl. 282 Smlouvy o fungování Evropské unie (konsolidované znění).

²¹⁾ Čl. 1 Protokolu (č. 4) o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky.“

CELEX 12010E282

CELEX 12010E/PRO/04

5. V § 2 odst. 1 se za větu první vkládá věta „Česká národní banka dále pečuje o finanční stabilitu a o bezpečné fungování finančního systému v České republice.“.

6. V § 2 odst. 1 se na konci textu věty třetí doplňují slova „a obecné hospodářské politiky v Evropské unii se záměrem přispět k dosažení cílů Evropské unie“.

CELEX 12010E127

CELEX 12010E/PRO/04

7. V § 2 odst. 2 úvodní část ustanovení zní:

„(2) Česká národní banka plní tyto úkoly:“.

8. V § 2 odst. 2 písm. c) se slova „poboček zahraničních bank vykonávajících bankovní činnosti na území České republiky prostřednictvím své pobočky (dále jen „pobočka zahraniční banky“) a za slovo „platebních se“ vkládají slova „a vypořadacích“.

9. V § 2 odst. 2 písm. d) se slova „ , provádí analýzy rozvoje finančního systému, pečuje o bezpečné fungování a rozvoj finančního trhu v České republice a přispívá ke stabilitě jejího finančního systému jako celku nahrazují slovy „(§ 44 odst. 1)“.

10. V § 2 odst. 2 se za písmeno d) vkládá nové písmeno e), které zní:

„e) rozpoznává, sleduje a posuzuje rizika ohrožení stability finančního systému a v zájmu předcházení vzniku nebo snižování těchto rizik přispívá prostřednictvím svých pravomocí k odolnosti finančního systému a udržení finanční stability a vytváří tak makroobezřetnostní politiku; v případě potřeby spolupracuje na tvorbě makroobezřetnostní politiky s orgány státu, jejichž působnosti se tato politika týká“.

Dosavadní písmeno e) se označuje jako písmeno f).

11. V § 2 odst. 2 písm. f) se slovo „zvláštních“ nahrazuje slovem „jiných“.

12. V § 2 odstavec 3 zní:

„(3) Česká národní banka při plnění svých úkolů spolupracuje s ústředními bankami jiných států, zahraničními orgány zabývajícími se dohledem nad finančním trhem, s mezinárodními finančními institucemi a mezinárodními orgány zabývajícími se dohledem nad finančním trhem a sjednává s nimi v rámci své působnosti příslušné dohody.“.

13. Na konci textu poznámky pod čarou č. 19 se doplňují slova „ , ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/61/EU“.

14. V § 2a se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňuje se odstavce 2, který zní :

(2) Česká národní banka informuje Evropskou radu pro systémová rizika o významných opatřeních k omezení rizik, která by mohla ohrozit stabilitu finančního systému v České republice.“.

15. V § 3 se na konci textu odstavce 5 doplňují slova „způsobem umožňujícím dálkový přístup.“.

16. Na konci § 3a se doplňují věty „Součástí této zprávy je též strategie makroobezřetnostní politiky. Tuto zprávu uveřejňuje Česká národní banka rovněž způsobem umožňujícím dálkový přístup.“.

17. Za § 3a se vkládá nový § 3b, který zní:

„§ 3b

(1) Při plnění svých úkolů může Česká národní banka vydat doporučení, upozornění nebo varování určené veřejnosti, orgánům České republiky anebo jednotlivým nebo druhově určeným osobám.

(2) Pokud by uveřejnění doporučení, upozornění nebo varování mohlo ohrozit plnění úkolů České národní banky, nelze je poskytnout podle zákona upravujícího svobodný přístup k informacím. “.

18. V § 5 odst. 1 se věta druhá nahrazuje větami „Bankovní rada určuje měnovou a makroobezřetnostní politiku a nástroje pro jejich uskutečňování. Rozhoduje o zásadních opatřeních měnové a makroobezřetnostní politiky a v oblasti dohledu nad finančním trhem.“.

19. V § 5 odst. 2 písm. e) se tečka za slovem „banky“ nahrazuje středníkem a slovo „Těmito“ se nahrazuje slovem „těmito“.

20. V § 6 odstavec 3 zní:

„(3) Nikdo nesmí zastávat funkci člena bankovní rady více než dvakrát.“.

21. V § 6 se odstavce 4 a 13 zrušují.

Dosavadní odstavce 5 až 12 se označují jako odstavce 4 až 11.

22. V § 6 odst. 6 písm. d) se slova „a v oblasti“ nahrazují slovy „nebo v oblasti“.

23. V § 6 odstavce 10 a 11 včetně poznámky pod čarou č. 22 znějí:

„(10) Člen bankovní rady může být z funkce odvolán pouze tehdy, přestal-li splňovat podmínky požadované k jejímu výkonu nebo dopustil-li se vážného pochybení²²⁾. Rozhodnutí o odvolání guvernéra se doručuje rovněž Radě guvernéřů Evropské centrální banky.“

CELEX 12010E/PRO/04

(11) Není-li funkce guvernéra obsazena, pověří bankovní rada některého z viceguvernéřů výkonem funkce guvernéra na dobu, než bude jmenován nový guvernéř. Pověřený viceguvernéř vykonává funkci guvernéra v plném rozsahu jeho pravomocí a odpovědnosti.

²²⁾ Článek 14 odst. 2 Protokolu (č. 4) o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky.“.

24. § 8 zní:

„§ 8

Jménem České národní banky jedná navenek guvernér, který též podepisuje právní předpisy a akty vydávané Českou národní bankou a vyhlášené ve Sbírce zákonů. Guvernéra zastupuje jím pověřený viceguvernér v plném rozsahu.

25. V § 9 odstavec 1 včetně poznámky pod čarou č. 23 zní:

„(1) Česká národní banka, bankovní rada ani žádný člen bankovní rady nesmějí při výkonu pravomocí a plnění úkolů a povinností svěřených jim Smlouvou o Evropské unii, Smlouvou o fungování Evropské unie a Statutem a při výkonu dalších činností vyžadovat ani přijímat pokyny od prezidenta republiky, Parlamentu, vlády a jiných orgánů České republiky, dále od orgánů, institucí nebo jiných subjektů Evropské unie, od vlád členských států Evropské unie nebo od jakéhokoli jiného subjektu²³⁾“.

²³⁾ Čl. 130 Smlouvy o fungování Evropské unie (konsolidované znění).

Čl. 7 Protokolu (č. 4) o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky.“.

CELEX 12010E130

CELEX 12010E/PRO/04

26. V § 9 odst. 2 se za slovo „měnové“ vkládá slovo „, makrobezpečnostní“.

27. V § 10 odst. 2 se za slovo „povahy“ vkládají slova „, makrobezpečnostní politiky“.

28. V § 19 odst. 1 se slovo „zvláštní“ nahrazuje slovem „jiný“.

29. V § 23 se slovo „zvláštních“ nahrazuje slovem „jiných“.

30. § 24 až 26 znějí:

„§ 24

(1) Banky, pobočky zahraničních bank a spořitelní a úvěrní družstva jsou povinny mít na účtu u České národní banky uloženu stanovenou část svých zdrojů jako povinné minimální rezervy. Povinné minimální rezervy se udržují v českých korunách a mohou být úročeny.

(2) Povinné minimální rezervy mohou činit nejvýše 30 % celkových závazků osoby, která je povinna udržovat povinné minimální rezervy (dále jen „povinná osoba“), snížených o závazky této povinné osoby vůči jiným povinným osobám. Vyžaduje-li to měnová politika České národní banky, výše povinných minimálních rezerv může být stanovena rozdílně pro druhově určené povinné osoby.

§ 25

Pokud povinná osoba neudržuje stanovené povinné minimální rezervy, je Česká národní banka oprávněna účtovat jí z částky, o kterou nejsou stanovené povinné minimální rezervy naplněny, úrok ve výši odpovídající dvojnásobku průměrné lombardní sazby v období, po které měla povinné minimální rezervy udržovat.

§ 26

Česká národní banka stanoví vyhláškou

- a) výši povinných minimálních rezerv,
- b) den, od něhož povinná osoba musí ve stanovené výši povinné minimální rezervy udržovat,
- c) období, po které se minimální povinné rezervy udržují,
- d) okruh závazků, ze kterých se povinné minimální rezervy udržují, a zdrojů údajů o těchto závazcích,
- e) postup, jakým bude určena stanovená výše povinných minimálních rezerv v případě, že povinná osoba údaje, ze kterých se výše povinných minimálních rezerv stanoví, České národní bance nepředloží.

31. § 26a se zrušuje.

32. § 30 včetně poznámky pod čarou č. 26 zní:

„§ 30

Česká národní banka vede účty podle rozpočtových pravidel²⁴⁾.

²⁴⁾ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.“.

33. V § 31 se odstavec 2 zrušuje a zároveň se zrušuje označení odstavce 1.

34. § 31a zní:

„§ 31a

Česká národní banka sjednává na základě dohody s Ministerstvem financí podle rozpočtových pravidel²⁴⁾ obchody s investičními nástroji^{3b)}. Tím není dotčen § 31.“.

Poznámka pod čarou č. 3a se zrušuje.

35. § 33 včetně poznámek pod čarou č. 25 a 26 zní:

„§ 33

(1) Česká národní banka může vydávat cenné papíry a obchodovat s nimi.

(2) Česká národní banka je oprávněna vést evidenci cenných papírů představujících právo na splacení dlužné částky, vydaných

- a) Českou republikou,
- b) Českou národní bankou,
- c) jinými emitenty.

(3) Česká národní banka je oprávněna vést evidenci navazující na centrální evidenci cenných papírů vedenou centrálním depozitářem²⁵⁾.

(4) Česká národní banka je oprávněna provozovat vypořádací systém s neodvolatelností vypořádání zákona upravujícího podnikání na kapitálovém trhu²⁶⁾.

²⁵⁾ § 100 a násl. zákona č. 256/2004 Sb.

²⁶⁾ § 82 a násl. zákona č. 256/2004 Sb.“.

36. V § 34 odst. 2 se slova „zvláštní zákon⁴⁾“ nahrazují slovy „zákon upravující činnost bank⁴⁾“.

Poznámka pod čarou č. 4 zní:

„⁴⁾ Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.“. .

37. Za § 34 se vkládá nový § 34a, který včetně nadpisu a poznámek pod čarou č. 27 až 29 zní:

„§ 34a

Zákaz měnového financování

(1) Česká národní banka v souladu se Smlouvou o fungování Evropské unie²⁷⁾ a ji provádějícím přímo použitelným předpisem Evropské unie²⁸⁾ nesmí poskytovat možnost přečerpání zůstatku bankovních účtů nebo jakýkoli jiný typ úvěru orgánům, institucím nebo jiným subjektům Evropské unie, ústředním vládám, regionálním nebo místním orgánům nebo jiným veřejnoprávním orgánům, jiným veřejnoprávním subjektům nebo veřejným podnikům²⁹⁾ členských států Evropské unie; rovněž je zakázán přímý nákup jejich dluhových nástrojů Českou národní bankou.

(2) Odstavec 1 se nepoužije v případě bank, zahraničních bank a spořitelních a úvěrních družstev ve veřejném vlastnictví, kterým Česká národní banka v souvislosti s poskytováním peněžních prostředků poskytuje stejné zacházení jako bankám, zahraničním bankám a spořitelním a úvěrním družstvům v soukromém vlastnictví²⁹⁾.

²⁷⁾ Článek 123 Smlouvy o fungování Evropské unie (konsolidované znění).

²⁸⁾ Nařízení Rady (ES) č. 3603/93 ze dne 13. prosince 1993, kterým se upřesňují definice pro použití zákazů uvedených v člancích 104 a 104b Smlouvy.

²⁹⁾ Čl. 8 nařízení Rady (ES) č. 3603/93.“.

CELEX 12010E123

CELEX 12010E/PRO/04

CELEX 31993R3603

38. V § 35 písm. b) se slovo „kurs“ nahrazuje slovem „kurz“.

39. V § 35 písmeno c) zní:

„c) nakládá s devizovými rezervami ve zlatě a devizových hodnotách.“.

40. V § 35 se písmeno d) zrušuje.

41. § 36 zní:

„§ 36

Česká národní banka je oprávněna

- a) obchodovat se zlatem a devizovými hodnotami a provádět všechny druhy bankovních obchodů na finančním trhu,
- b) provádět platební styk se zahraničím.“.

42. V § 37 odst. 2 se slovo „regulace“ zrušuje.

43. Za § 38 se vkládá nový § 38a, který zní:

„§ 38a

Česká národní banka je oprávněna k zabezpečení svých úkolů vyplývajících z § 2 odst. 2 písm. c) požadovat po provozovateli platebního systému, provozovateli vypořadacího systému, poskytovateli platebních služeb a vydavateli elektronických peněz informace vztahující se k provozování těchto systémů a informace vztahující se k poskytování platebních služeb a vydávání elektronických peněz a tyto osoby jsou povinny České národní bance informace poskytovat.“.

44. Poznámka pod čarou č. 7 zní:

„⁷⁾ § 1 odst. 1 písm. b) a odstavec 3 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.“.

45. § 40 zní:

„§ 40

Česká národní banka je oprávněna provádět investiční a obchodní činnost v rozsahu nezbytném pro zajištění svých činností.“.

46. Za § 40 se vkládá nová část devátá, která včetně nadpisu a poznámek pod čarou č. 30 až 36 zní:

„ČÁST DEVÁTÁ **VÝKAZNICTVÍ A STATISTIKA**

Hlava I

Výkaznictví

§ 41

(1) Česká národní banka je oprávněna vyžadovat podle tohoto zákona nebo jiných právních předpisů k zabezpečení svých úkolů potřebné informace a podklady ve formě

statistických výkazů a výkazů pro účely dohledu, doplňkových informací nebo hlášení (dále jen „výkaz“) od vykazujících osob, kterými jsou

- a) osoby podléhající jejímu dohledu a zahraniční osoby s obdobným předmětem podnikání podnikající na území České republiky na základě jednotné licence,
- b) jiné osoby podnikající na území České republiky, které náleží do sektoru finančních institucí podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího systém národních a regionálních účtů v Evropské unii³⁰⁾,
- c) osoby, které disponují informacemi potřebnými pro sestavení statistiky platební bilance, investiční pozice a dluhové služby vůči zahraničí, které Česká národní banka uvede o zařazení do okruhu statisticky významných vykazujících osob; za tím účelem je Česká národní banka oprávněna vyžadovat potřebné informace a podklady pro posouzení statistické významnosti.

CELEX 31998R2533

(2) Výkazy podle odstavce 1 je Česká národní banka oprávněna používat k zabezpečení všech svých úkolů, nestanoví-li jiný právní předpis jinak.

(3) Vykazující osoby jsou povinny vypracovat a předkládat České národní bance výkazy, jejichž obsah, formu, lhůty a způsob sestavování a předkládání pro jednotlivé okruhy vykazujících osob stanoví Česká národní banka vyhláškou.

CELEX 31998R2533

(4) Pokud předložené výkazy neodpovídají požadavkům stanoveným podle odstavce 3 nebo pokud vzniknou důvodné pochybnosti o jejich správnosti nebo úplnosti, je Česká národní banka oprávněna požadovat opravu, upřesnění nebo vysvětlení.

CELEX 32010R0715

Hlava II Statistika

§ 42

(1) Česká národní banka k zajištění úkolů stanovených přímo použitelnými předpisy Evropské unie³¹⁾

- a) zajišťuje statistické výkaznictví včetně získávání a shromažďování údajů pro statistické účely,
- b) zpracovává a vytváří statistické informace a sestavuje, vede a uveřejňuje statistiky,
- c) podílí se na tvorbě statistik Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky³²⁾ a přispívá k sestavování statistik Evropské unie³³⁾.

CELEX 32005R0184

CELEX 12010E/PRO/04

CELEX 32007R0716

CELEX 32006R0601

CELEX 32006R0602

(2) K zajištění úkolů podle odstavce 1 předává Česká národní banka ve stanovených termínech statistické informace a individuální údaje v požadované struktuře a podrobném členění Evropské centrální bance a Eurostatu.

CELEX 32009R0025

CELEX 31996R2223

CELEX 32007R0958

CELEX 32005R0184

CELEX 32006R0602

CELEX 32006R0601
CELEX 32007R0716

(3) K zajištění úkolů uvedených v odstavci 1 zabezpečuje Česká národní banka metodiku statistických zjišťování, jejich zpracování a využití a obsahové vymezení požadovaných údajů včetně popisu jejich struktur.

(4) K zajištění úkolů podle odstavce 1 je Česká národní banka oprávněna požadovat a využívat pro statistické účely údaje a informace, které jsou potřebné pro sestavení statistik Evropského systému centrálních bank, Evropské centrální banky nebo Evropské unie a které ministerstva a jiné správní úřady získávají nebo shromažďují na základě jiných právních předpisů, pokud jsou takové údaje a informace ministerstvy a jinými správními úřady zpracovány a jsou-li dostupné v jejich informačních systémech. Ministerstva a jiné správní úřady jsou povinny České národní bance potřebné údaje na její vyžádání bezplatně poskytnout.

CELEX 31998R2533

§ 43

V zájmu omezování zátěže vykazujících osob podle § 41 uplatňuje Česká národní banka v návaznosti na přímo použitelné předpisy Evropské unie a v souladu s obecnými zásadami Evropské centrální banky hledisko statistické významnosti a může za tím účelem vyhláškou stanovit

a) rozsah vykazování určitému okruhu vykazujících osob nebo pro určitý druh údajů, které má výkaz obsahovat,

b) okruh statisticky významných vykazujících osob.

CELEX 31993R2533

§ 43a

(1) Česká národní banka sestavuje, vede a uveřejňuje měnové statistiky, statistiky platební bilance, statistiku čtvrtletních finančních účtů, statistiku finančních trhů, statistiku cenových papírů a další statistiky v oblasti její působnosti.

(2) Česká národní banka vede seznam měnových finančních institucí³⁴⁾ v České republice a další obdobné seznamy pro statistické účely, které uveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup.

CELEX 31998R2533

§ 43b

Česká národní banka při získávání a využívání shromážděných údajů a sestavování statistik spolupracuje s Českým statistickým úřadem, se kterým si vzájemně předává pro statistické účely individuální údaje a statistické informace, potřebné k plnění jejich úkolů.

§ 43c

(1) Uplatnění práva na ověřování a nucené shromažďování individuálních statistických údajů Českou národní bankou se řídí přímo použitelným předpisem Evropské unie³⁵⁾.

CELEX 31998R2533

(2) Při ověřování statistických údajů nebo jejich nuceném shromažďování formou kontroly na místě se na vztahy mezi Českou národní bankou a vykazující osobou použije zákon upravující výkon kontroly.

§ 43d

V souladu se závazky, kterými je Česká republika vázána a které vyplývají z jejího členství v mezinárodních organizacích, Česká národní banka poskytuje statistické informace Mezinárodnímu měnovému fondu, Organizaci pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, Světové bance a dalším mezinárodním institucím.

§ 43e

Česká národní banka trvale zabezpečuje ochranu důvěrných statistických údajů³⁶⁾ získaných na základě tohoto zákona tak, aby nemohly být neoprávněně změněny, zničeny, ztraceny, přeneseny nebo jinak použity a aby tyto údaje sloužily jen pro statistické účely. Této ochraně podléhají též sdružené údaje za více vykazujících osob, z nichž lze bez vynaložení nepřiměřeného času a úsilí přímo určit nebo zjistit nebo nepřímo odvodit jednotlivou vykazující osobu.

CELEX 31998R2533

§ 43f

- (1) Česká národní banka může poskytnout důvěrné statistické údaje pouze
- a) jinému členu Evropského systému centrálních bank v rozsahu a na úrovni podrobnosti, které jsou nezbytné pro plnění úkolů Evropského systému centrálních bank,
 - b) Evropské centrální bance ke splnění statistické zpravodajské povinnosti pro účely tvorby statistiky Evropského systému centrálních bank,
 - c) Eurostatu pro účely tvorby statistiky Evropské unie,
 - d) jinému členu Evropského systému centrálních bank nebo členu Evropského statistického systému, pokud je to nezbytné pro rozvoj, vypracování nebo šíření statistiky nebo pro zvýšení její kvality,
 - e) Českému statistickému úřadu podle § 43b,
 - f) pro účely vědeckého výzkumu na základě smlouvy, která stanoví splnění podmínek ochrany těchto údajů a přesný způsob jejich využití v souladu s právem Evropské unie, a to právnickým osobám, jejichž základním posláním je vědecký výzkum; údaje se poskytnou ve formě neumožňující přímé určení vykazující osoby, které se poskytnuté údaje týkají, nebo
 - g) pokud osoba, které se tento údaj týká, dala k jeho poskytnutí souhlas, a nejedná-li se o případy uvedené v písmenech a) až f); ze souhlasu této osoby musí být patrné, o jaký důvěrný statistický údaj se jedná a pro jaký účel a komu má být poskytnut.

CELEX 31998R2533

(2) Česká národní banka může uveřejňovat statistické informace, pokud vzniknou agregací individuálních údajů alespoň za 3 vykazující osoby. Není-li splněna tato podmínka, může Česká národní banka poskytnout statistické informace pouze jako důvěrné statistické údaje podle odstavce 1. Stejně postupuje Česká národní banka i v případě, lze-li ze statistické informace nepřímo identifikovat jednotlivou vykazující osobu.

(3) Poskytnutí důvěrného statistického údaje za podmínek uvedených v odstavcích 1 a 2 není porušením mlčenlivosti podle tohoto zákona.

§ 43g

Česká národní banka seznamuje veřejnost s výsledky statistických zjišťování způsobem umožňujícím dálkový přístup.

- ³⁰⁾ Nařízení Rady (ES) č. 2223/96 ze dne 25. června 1996 o Evropském systému národních a regionálních účtů ve společenství, v platném znění.
- ³¹⁾ Čl. 5 Protokolu (č. 4) o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky.
Nařízení Rady (ES) č. 2533/98 ze dne 23. listopadu 1998 o shromažďování statistických informací Evropskou centrální bankou, ve znění nařízení Rady (ES) č. 951/2009.
Nařízení Rady (ES) č. 2223/96.
- ³²⁾ Například nařízení Evropské centrální banky (ES) č. 25/2009 ze dne 19. prosince 2008 o rozvaze sektoru měnových finančních institucí (přepřacované znění) (ECB/2008/32), ve znění nařízení Evropské centrální banky (EU) č. 883/2011, nařízení Evropské centrální banky (ES) č. 63/2002 ze dne 20. prosince 2001 o statistice úrokových sazeb uplatňovaných měnovými finančními institucemi na vklady a úvěry vůči domácnostem a nefinančním podnikům (ECB/2001/18), v platném znění, nařízení Evropské centrální banky (ES) č. 958/2007 ze dne 27. července 2007 o statistice aktiv a pasiv investičních fondů (ECB/2007/8), nařízení Evropské centrální banky (ES) č. 24/2009 ze dne 19. prosince 2008 o statistice aktiv a pasiv účelových finančních společností zapojených do sekuritizačních transakcí (ECB/2008/30).
- ³³⁾ Například nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005 ze dne 12. ledna 2005 o statistice Společenství týkající se platební bilance, mezinárodního obchodu službami a přímých zahraničních investic, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 716/2007 ze dne 20. června 2007 o statistice Společenství o struktuře a činnosti zahraničních afilací, ve znění nařízení Komise (ES) č. 747/2008, nařízení Komise (ES) č. 601/2006 ze dne 18. dubna 2006, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005, pokud jde o formát a postup pro předávání údajů, nařízení Komise (ES) č. 602/2006 ze dne 18. dubna 2006, kterým se upravuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005 aktualizací požadavků na údaje.
- ³⁴⁾ Nařízení Rady (ES) č. 2533/98.
Nařízení Evropské centrální banky (ES) č. 25/2009.
- ³⁵⁾ Čl. 6 nařízení Rady (ES) č. 2533/98.
- ³⁶⁾ Čl. 8 nařízení Rady (ES) č. 2533/98, ve znění nařízení Rady (ES) č. 951/2009.“.

Dosavadní části devátá až dvanáctá se označují jako části desátá až třináctá.

47. V § 44 odst. 1 písm. a) se slova pobočkami zahraničních institucí elektronických peněz“ nahrazují slovy „zahraničními institucemi elektronických peněz, které vykonávají činnost na území České republiky prostřednictvím své pobočky“, za slova „platebními institucemi,“ vkládají slova „ zahraničními platebními institucemi, které vykonávají činnost na území České republiky prostřednictvím své pobočky,“ a za slovo „rozsahu“ se vkládají slova „, provozovateli platebních systémů s neodvolatelností zúčtování“.

48. V § 44 odst. 1 písm. b) se za slovo „systémů“ vkládají slova „s neodvolatelností vypořádání“ a slovo „zvláštní“ se nahrazuje slovem „jiné“.

49. V § 44 odst. 1 písmeno e) zní:

„e) činností dalších osob, u kterých tak stanoví jiný právní předpis.“

Poznámka pod čarou č. 9d se zrušuje.

50. V § 44 odst. 1 se na konci písmene e) čárka nahrazuje tečkou a písmeno f) se včetně poznámky pod čarou č. 9e zrušuje.

51. V § 44 odst. 2 písm. a) se slovo „předchozích“ zrušuje a slovo „zvláštních“ se nahrazuje slovem „jiných“.

52. V § 44 odst. 2 písm. c) se slovo „zvláštními“ nahrazuje slovem „jinými“ a slova „a opatření“ se zrušují.

53. V § 44 odst. 2 písm. d) a e) se slovo „zvláštních“ nahrazuje slovem „jiných“.

54. V § 44a se doplňují odstavce 4 a 5, které znějí:

„(4) Česká národní banka může uložit osobě uvedené v § 44 odst. 1, která porušila tento zákon nebo právní předpis, na který se odkazuje v odstavci 1, opatření k nápravě zjištěného nedostatku odpovídající povaze porušení a jeho závažnosti; pro odstranění zjištěného nedostatku určí přiměřenou lhůtu.

(5) Osoba, které bylo uloženo opatření k nápravě podle odstavce 4, informuje Českou národní banku o odstranění nedostatku bez zbytečného odkladu poté, kdy byl nedostatek odstraněn, nejpozději však do 10 dnů po uplynutí stanovené lhůty.“

55. Poznámky pod čarou č. 9j a 18 se zrušují.

56. V § 44b odst. 1 úvodní části ustanovení se slova „deváté tohoto zákona“ nahrazuje slovem „desáté“.

57. V § 44b odst. 7 se slovo „zvláštního“ nahrazuje slovem „jiného“ a slovo „zvláštním“ se nahrazuje slovem „jiným“.

58. V § 44b odst. 8 se slovo „zvláštních“ nahrazuje slovem „jiných“.

59. Za § 44b se vkládá nový § 44c, který zní:

„§ 44c

Pokud Česká národní banka vykonává na základě tohoto zákona činnost, která podle jiného právního předpisu vyžaduje licenci, povolení nebo registraci České národní banky anebo podléhá jejímu dohledu, licenci, povolení ani registraci k takové činnosti nepotřebuje a tato činnost nepodléhá jejímu dohledu.“

60. V § 45 odstavec 1 zní:

„(1) Při výkonu dohledu formou kontroly na místě se vztahy mezi Českou národní bankou a kontrolovanými osobami řídí zákonem upravujícím výkon kontroly¹⁰⁾ s výjimkou ustanovení o spolupráci v oblasti kontroly¹¹⁾. Nahlížení do spisu vedeného při výkonu dohledu podle § 44 odst. 2 písm. b) až d) je vyloučeno.“.

Poznámka pod čarou č. 9l se zrušuje.

61. § 45a, 45b a 45c se zrušují.

62. V § 45d odstavec 2 zní:

„(2) Česká národní banka uveřejňuje zprávu o výkonu dohledu nad finančním trhem způsobem umožňujícím dálkový přístup.“.

63. Za § 45d se vkládají nové části jedenáctá a dvanáctá, které včetně nadpisů a poznámek pod čarou č. 37 a 38 znějí:

„ČÁST JEDENÁCTÁ SPRÁVNÍ DELIKTY

§ 46 Přestupky

- (1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že
- a) v rozporu s § 16a odst. 1 vyrobí, doveze, nabízí, prodává nebo jinak rozšiřuje medaile, žetony nebo podobné předměty zaměnitelné s mincemi nebo pamětními mincemi vydanými Českou národní bankou, nebo
 - b) v rozporu s § 16a odst. 2 používá při označení nebo popisu žetonu, medaile nebo podobného předmětu v souvislosti s jejich nabízením, prodejem nebo rozšiřováním slovo „mince“.

(2) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 1 000 000 Kč.

§ 46a Správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob

- (1) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že
- a) v rozporu s § 16a odst. 1 vyrobí, doveze, nabízí, prodává nebo jinak rozšiřuje medaile, žetony nebo podobné předměty zaměnitelné s mincemi nebo pamětními mincemi vydanými Českou národní bankou,
 - b) v rozporu s § 16a odst. 2 používá při označení nebo popisu žetonu, medaile nebo podobného předmětu v souvislosti s jejich nabízením, prodejem nebo rozšiřováním slovo „mince“,
 - c) neposkytne potřebnou informaci nebo podklad podle § 44a odst. 1,
 - d) nesplní povinnost uloženou rozhodnutím o opatření k nápravě podle § 44a odst. 4, nebo
 - e) neinformuje Českou národní banku o odstranění nedostatku podle § 44a odst. 5.

(2) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako osoba uvedená v § 41 odst. 1 písm. a), b) nebo c) dopustí správního deliktu tím, že

- a) nevypracuje nebo nepředloží výkaz podle § 41 odst. 3, nebo
- b) v rozporu s § 41 odst. 4 nezajistí opravu, upřesnění nebo vysvětlení výkazu.

(3) Za správní delikt se uloží pokuta do

- a) 10 000 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 1 písm. a) nebo b),
- b) 5 000 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 1 písm. d),
- c) 1 000 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 1 písm. c) nebo e) nebo podle odstavce 2 písm. a) nebo b).

§ 46b

Společná ustanovení ke správním deliktům

(1) Právnická osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila.

(2) Při určení výměry pokuty právnické osobě se přihlédne k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům a k okolnostem, za nichž byl spáchán.

(3) Odpovědnost právnické osoby za správní delikt zaniká, jestliže o něm správní orgán nezhájil řízení do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 5 let ode dne, kdy byl spáchán.

(4) Správní delikty podle tohoto zákona v prvním stupni projednává Česká národní banka.

(5) Na odpovědnost za jednání, k němuž došlo při podnikání fyzické osoby nebo v přímé souvislosti s ním, se vztahují ustanovení tohoto zákona o odpovědnosti a postihu právnické osoby.

(6) Pokuty za správní delikty uložené Českou národní bankou vybírá a vymáhá místně příslušný celní úřad. Příjem z pokut uložených Českou národní bankou podle tohoto zákona je příjmem státního rozpočtu.

ČÁST DVANÁCTÁ

SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

§ 46c

Zvláštní ustanovení o rozkladu

Pro ukončení řízení o rozkladu podaném proti rozhodnutí České národní banky podle tohoto nebo jiného zákona se použijí ustanovení správního řádu o odvolání³⁷⁾.

§ 46d
Správní poplatky

Správní poplatky za úkony České národní banky podle jiného právního předpisu³⁸⁾ jsou příjmem České národní banky.

§ 46e
Odpovědnost právního nástupce dohlážené právnické osoby za správní delikt

(1) Odpovědnost právnické osoby za správní delikt, k jehož projednání je příslušná Česká národní banka podle tohoto zákona nebo jiného právního předpisu, přechází na jejího právního nástupce.

(2) Přešla-li odpovědnost podle odstavce 1 na více právních nástupců právnické osoby, přihlédne se při rozhodování o druhu a výměře sankce i k tomu, v jakém rozsahu na každého z nich přešly výnosy, užitky a jiné výhody z protiprávní činnosti, případně i k tomu, v jakém rozsahu kterýkoli z nich v této činnosti pokračuje.

(3) Zanikne-li právnická osoba, která správní delikt spáchala, až po nabytí právní moci rozhodnutí, jímž jí byla za tento správní delikt uložena pokuta, přechází povinnost tuto pokutu zaplatit na právního nástupce zaniklé právnické osoby. Je-li právních nástupců více, jsou povinni zaplatit pokutu společně a nerozdílně.

³⁷⁾ § 90 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

³⁸⁾ Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.“

Dosavadní části jedenáctá až třináctá se označují jako části třináctá až patnáctá.

64. V § 47 odst. 2 se slovo „nezbytné“ zrušuje.

65. V § 47 odst. 3 se slovo „platech“ nahrazuje slovem „mzdách“.

66. V § 47 se doplňuje odstavec 6, který zní :

„(6) Česká národní banka uveřejňuje roční zprávu o výsledku svého hospodaření způsobem umožňujícím dálkový přístup.“

67. Za § 47 se vkládá § 47a, který zní:

„§ 47a

Česká národní banka nakládá s vlastním majetkem včetně devizových rezerv s odbornou péčí.“

68. V § 48 odst. 1 se slovo „zvláštního“ nahrazuje slovem „jiného“.

69. § 49a zní:

„§ 49a

(1) Česká národní banka vydává způsobem umožňujícím dálkový přístup Věstník České národní banky (dále jen „Věstník“).

(2) Věstník je vydáván v postupně číslovaných částkách, označených pořadovými čísly, jejichž řada se uzavírá koncem každého kalendářního roku.

(3) Česká národní banka vydává úřední sdělení České národní banky, kterými informuje zejména o rozhodnutích bankovní rady o úrokových sazbách, o výkladových stanoviscích České národní banky, o podmínkách pro provádění obchodů České národní banky a o skutečnostech důležitých pro osoby, které působí na finančním trhu.

(4) Úřední sdělení České národní banky podepisuje člen bankovní rady.

(5) Úřední sdělení České národní banky se uveřejňuje ve Věstníku.“

Poznámky pod čarou č. 12b a 12c se zrušují.

70. § 49b se zrušuje.

71. V § 50 odstavec 2 včetně poznámky pod čarou č. 41 zní:

„(2) Osoby, na které se vztahuje povinnost podle odstavce 1, mohou být Českou národní bankou zproštěny povinnosti zachovávat mlčenlivost v případech stanovených jinými právními předpisy nebo ve veřejném zájmu anebo je-li to nutné k ochraně zájmů České národní banky. Povinnost zachovávat mlčenlivost stanovená Statutem³⁹⁾ tím není dotčena.
CELEX 12010E/PRO/04

³⁹⁾ Čl. 37 Protokolu (č. 4) o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky.“

72. V § 59 se slova „pravidla republiky^{3a)}“ nahrazují slovem „pravidla²⁶⁾“.

Čl. II

1. Majetek, se kterým Česká národní banka samostatně hospodařila podle § 1 odst. 4 zákona č. 6/1993 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, je majetkem České národní banky.

2. Správní řízení zahájená podle zákona č. 6/1993 Sb., ve znění účinném do dne účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle dosavadních právních předpisů.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o bankách

Čl. III

Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění zákona č. 264/1992 Sb., zákona č. 292/1993 Sb., zákona č. 156/1994 Sb., zákona č. 83/1995 Sb., zákona č. 84/1995 Sb., zákona č. 61/1996 Sb., zákona č. 306/1997 Sb., zákona č. 16/1998 Sb., zákona č. 127/1998 Sb., zákona č. 165/1998 Sb., zákona č. 120/2001 Sb., zákona č. 239/2001 Sb., zákona č. 319/2001 Sb., zákona č. 126/2002 Sb., zákona č. 453/2003 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 439/2004 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 56/2006 Sb., zákona č. 57/2006 Sb., zákona č. 62/2006 Sb., zákona č. 70/2006 Sb., zákona č. 159/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 443/2006 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 37/2007 Sb., zákona č. 120/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 126/2008 Sb., zákona č. 216/2008 Sb., zákona č. 230/2008 Sb., zákona č. 254/2008 Sb., zákona č. 433/2008 Sb., zákona č. 215/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 230/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 285/2009 Sb., zákona č. 287/2009 Sb., zákona č. 156/2010 Sb., zákona č. 160/2010 Sb., zákona č. 409/2010 Sb., zákona č. 41 /2011 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 139/2011 Sb., zákona č. 188/2011 Sb., zákona č. 263/2011 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 470/2011 Sb., zákona č. 37/2012 Sb. a zákona č. 254/2012 Sb. se mění takto:

1. § 15 zní:

„§ 15

Česká národní banka stanoví vyhláškou pravidla postupu bank a poboček zahraničních bank z jiného členského státu podle § 12a pravidla podle § 13 a 14.“

2. V § 24 se odstavec 2 zrušuje.

Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 2.

3. V § 26 odst. 3 písm. b) se slovo „zákonů,“ nahrazuje slovy „zákonů a dalších“ a slova „a opatření vydaných Českou národní bankou“ se zrušují.

4. V § 26bb odst. 2 písm. b) se slovo „nebo“ za slovem „transakcí,“ zrušuje.

5. V § 26bb odst. 2 se za písmeno b) vkládá nové písmeno c), které zní:

„c) odchylně od tohoto zákona nebo právního předpisu vydaného na jeho základě dočasně stanoví pravidla podle § 12 a § 14 písm. a), b) a d), nebo“.

Dosavadní písmeno c) se označuje jako písmeno d).

6. V § 26bb odst. 2 písm. d) se za slovo „základě,“ vkládá slovo „dočasně“.

7. V § 38j odst. 1 písmeno a) zní:

„a) platná znění zákonů a vyhlášek, upravujících pravidla obezřetného podnikání bank na individuálním a konsolidovaném základě, opatření obecné povahy podle § 26bb a úředních sdělení České národní banky k nim; tím nejsou dotčena ustanovení zvláštních právních předpisů o způsobu vyhlášení právních předpisů a zveřejňování opatření obecné povahy podle § 26bb,“.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o spořitelních a úvěrních družstvech

Čl. IV

Zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 100/2000 Sb., zákona č. 406/2001 Sb., zákona č. 212/2002 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 280/2004 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., 56/2006 Sb., zákona č. 57/2006 Sb., zákona č. 70/2006 Sb., zákona č. 120/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 126/2008 Sb., zákona č. 254/2008 Sb., zákona č. 230/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 285/2009 Sb., zákona č. 156/2010 Sb., zákona č. 160/2010 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 409/2010 Sb., zákona č. 41/2011 Sb., zákona č. 73/2011 Sb. zákona č. 139/2011 Sb. a zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., 470/2011 Sb., zákona č. 37/2012 Sb. a zákona č. 254/2012 Sb. se mění takto:

1. V § 11 odst. 3 se věta druhá zrušuje.

2. V § 27 se odstavec 2 zrušuje.

Dosavadní odstavce 3 a 4 se označují jako odstavce 2 a 3.

3. V § 27 odst. 2 se slova „odstavců 1 a 2“ nahrazují slovy „odstavce 1“.

4. V § 27b odst. 2 písm. l) se slova „nebo 2 zrušují“.

5. V § 28 odst. 3 písm. b) se slovo „zákonů,“ nahrazuje slovy „zákonů a“ a slova „a právních předpisů a opatření ČNB vydaných podle tohoto zákona“ se zrušují.

6. V § 28i odst. 1 písm. a) se slova „aktualizovaná znění zákonů, vyhlášek a opatření České národní banky“ nahrazují slovy „platná znění zákonů a vyhlášek“.

ČÁST ČTVRTÁ

Změna zákona o dluhopisech

Čl. V

Zákon č. 190/2004 Sb., o dluhopisech, ve znění zákona č. 378/2005 Sb., zákona č. 56/2006 Sb., zákona č. 57/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 230/2008 Sb., zákona č. 230/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 160/2010 Sb. a zákona č. 199/2010 Sb., zákona č. 355/2011 Sb. a zákona č. 172/2012 Sb., se mění takto:

1. V § 32 odst. 2 se slova „opatřením vyhlášeným ve Věstníku České národní banky“ nahrazují slovem „vyhláškou“.

2. V § 45 odst. 2 se slova „opatřením České národní banky“ nahrazují slovem „vyhláškou“.

ČÁST PÁTÁ

PŘECHODNÁ USTANOVENÍ

Čl. VI

1. Opatření České národní banky (dále jen „opatření“), vydaná na základě zmocnění obsažených v zákoně č. 6/1993 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, zákoně č. 21/1992 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, v zákoně č. 87/1995 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, a v zákoně č. 190/2004 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, vyhlášená ve Věstníku České národní banky uveřejněním jejich plného znění do dne nabytí účinnosti tohoto zákona a k tomuto dne platná, pozbývají platnosti nejpozději dne 31. prosince 2014. Do dne 31. prosince 2014 může Česká národní banka platná opatření zrušit opatřením vyhlášeným ve Věstníku České národní banky.

2. Za porušení povinností stanovených opatřením České národní banky, platným do dne jeho zrušení, může být Českou národní bankou uloženo opatření k nápravě nebo sankce podle zákonů uvedených v bodě 1, ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

3. Po dobu platnosti opatření České národní banky uveřejňuje Česká národní banka jejich platné znění způsobem umožňujícím dálkový přístup.

ČÁST ŠESTÁ
ZRUŠOVACÍ USTANOVENÍ

Čl. VII

Zrušuje se:

1. V části první čl. II zákona č. 442/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů.

2. V části první čl. II a část druhá zákona č. 127/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 442/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů.

ČÁST SEDMÁ
ÚČINNOST

Čl. IX

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. dubna 2013.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

A. OBECNÁ ČÁST

I. Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace (RIA)

1. Důvod předložení

1.1 Název

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

1.2 Identifikace problému

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (dále také „návrh zákona“ nebo „novela“) byl připraven ve společné kompetenci Ministerstvem financí a Českou národní bankou podle § 4 odst. 2 kompetenčního zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a § 37 odst. 1 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů.

Důvodem k předložení návrhu zákona je v první řadě odstranění některých nekompatibilit s právem Evropské unie, které v zákoně přetrvávají a měly být odstraněny již k datu vstupu České republiky do Evropské unie (tj. 1. května 2004) a které se jako výtky objevují v konvergenčních zprávách Evropské centrální banky (dále jen „ECB“) a Evropské komise (dále jen „Komise“), naposledy z roku 2012. Nicméně po zvážení bylo předkladateli rozhodnuto, že některé výtky nebudou zohledněny. Jedná se o výtky z oblasti institucionální nezávislosti centrální banky (podrobněji viz dále). Zároveň se návrhem zákona napravují nedostatky nebo staví najisto dosavadní nejasnosti ohledně některých otázek aplikace tohoto zákona, za účelem řádného výkonu činnosti České národní banky (dále jen „ČNB“).

1.3 Zdůvodnění potřeby konat

Zákon o ČNB prošel podstatnou změnou až v souvislosti s přípravou návrhu nového zákona o ČNB. Do té doby byl předmětem celé řady změn pouze dílčího charakteru (asi nejpodstatnější novelou byl zákon č. 57/2006 Sb., kterým došlo s účinností od 1. dubna 2006 ke sjednocení dohledu nad finančním trhem v České republice pod kuratelou ČNB). Návrh nového zákona o ČNB však dne 3. června 2010 prezident republiky nepodepsal a vrátil jej zpět Poslanecké sněmovně. Hlavním důvodem bylo to, že tento zákon upravoval vnitrostátní legislativu na vstup do Eurosystemu v době, kdy ještě nebyla vyřešena otázka případného

přijetí eura. ECB návrh nového zákona, který prezident republiky nakonec vrátil Poslanecké sněmovně, obdržela a přivítala úsilí českých orgánů o dosažení právní konvergence. Upozornila nicméně, že pouze část výtek obsažených v konvergenčních zprávách se týká nepřipravenosti vnitrostátní úpravy na vstup do Eurosystemu. Zbylá část se týká nedostatků, které bylo potřeba odstranit již ke dni vstupu ČR do Evropské unie, tj. k 1. květnu 2004. Tyto nedostatky souvisejí s nesouladem českých předpisů s ustanoveními Smlouvy o fungování EU (dále jen „Smlouva“) a Protokolu (č. 4) o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky (dále jen „Statut“).

Navrhovanou právní úpravou proto budou odstraněny některé nekompatibility, které nesouvisí přímo se vstupem ČR do Eurosystemu a které jsou opakovaně vytýkané v konvergenčních zprávách Komise a ECB, které byly naposledy vydány v květnu roku 2012. Tyto zprávy obsahují výtky z oblasti institucionální, personální a finanční nezávislosti centrální banky, zachování mlčenlivosti a měnového financování. Zároveň je s ohledem na již několikaleté praktické zkušenosti s působením ČNB jak v rámci Evropského systému centrálních bank (dále jen „ESCB“), tak jako jediného orgánu dohledu nad finančním trhem v České republice, který je součástí nově ustanoveného Evropského systému dohledu nad finančními trhy, žádoucí odpovídajícím způsobem definovat mandát ČNB vyplývající z členství ČNB v těchto evropských systémech a upravit (zpřesnit nebo rozšířit) některá nejasná ustanovení platné legislativy, s nimiž má ČNB určité aplikační těžkosti. Rovněž je třeba upravit systematiku zákona o ČNB, který za téměř 20 let svojí účinnosti prošel více než 23 novelizacemi a byl dotčen i nálezem Ústavního soudu, vyhlášeným pod č. 278/2001 Sb.

Výtky obsažené v konvergenčních zprávách ECB a Komise z oblasti institucionální nezávislosti centrální banky

Zákon o ČNB ukládá ČNB povinnost předkládat Poslanecké sněmovně k projednání nejméně dvakrát ročně zprávu o měnovém vývoji. Dále je stanoveno, že Poslanecká sněmovna může požadovat předložení mimořádné zprávy o měnovém vývoji, pokud se na tom usnese. Poslanecká sněmovna má právo zprávu potvrdit nebo si vyžádat její doplnění a taková zpráva musí odpovídat požadavkům Poslanecké sněmovny. Dle konvergenčních zpráv ECB a Komise by tato práva Poslanecké sněmovny mohla porušit zákaz udělování pokynů centrální bance podle článku 130 Smlouvy a podle článku 7 Statutu. Příslušná ustanovení zákona o ČNB jsou proto dle názoru ECB a Komise nekompatibilní s nezávislostí centrální banky a měla by být odpovídajícím způsobem upravena.

Pokud Poslanecká sněmovna odmítne zprávu o výsledku hospodaření ČNB, je po ČNB požadováno dle zákona o ČNB předložení zpřesněné a doplněné zprávy do 6 týdnů od okamžiku odmítnutí. Taková doplněná zpráva musí odpovídat požadavkům Poslanecké sněmovny. Tato ustanovení jsou dle názoru ECB a Komise nekompatibilní s nezávislostí centrální banky a měla by být odpovídajícím způsobem upravena.

Výtky obsažené v konvergenčních zprávách ECB a Komise z oblasti personální nezávislosti centrální banky

Zákon o ČNB obsahuje důvod pro odvolání guvernéra ČNB prezidentem z funkce, konkrétně „nevykonává-li funkci po dobu delší než 6 měsíců“, který je v porovnání s důvody odvolání uvedenými v čl. 14.2 Statutu důvodem navíc. Příslušné ustanovení je proto třeba uvést do souladu s čl. 14.2 Statutu.

Důvody odvolání stanovené v čl. 14.2 Statutu nejsou uvedeny v zákoně o ČNB ve vztahu k ostatním členům bankovní rady, kteří mají také plnit úkoly ve vztahu k ESCB. Tento nedostatek je třeba napravit.

I když to může plynout z obecných právních předpisů, v zájmu posílení právní jistoty by bylo vhodné v zákoně výslovně uvést, že ostatní členové bankovní rady, kteří se též podílí na plnění úkolů ESCB, mají na národní úrovni právo na soudní přezkum rozhodnutí o jejich odvolání z funkce. Toto však není výtkou, pouze doporučení.

Výtka z konvergenční zprávy ECB z oblasti dodržování povinnosti mlčenlivosti

Podle zákona o ČNB může guvernér zprostit zaměstnance ČNB a členy poradních orgánů povinnosti mlčenlivosti z důvodu veřejného zájmu. ECB předpokládá, že toto zproštění mlčenlivosti se netýká povinnosti mlčenlivosti vzhledem k ECB a ESCB.

Výtka obsažená v konvergenčních zprávách ECB a Komise z oblasti měnového financování

ECB podotýká, že zákaz měnového financování v zákoně o ČNB není zcela kompatibilní se Smlouvou. Konkrétně se jedná o vyjmutí bank ve veřejném vlastnictví ze zákazu měnového financování, což není zcela v souladu s čl. 123 odst. 2 Smlouvy, podle kterého jsou banky ve veřejném vlastnictví vyjmuty pouze „v souvislosti s poskytováním peněžních prostředků centrálními bankami“. Výjimka v zákoně o ČNB je tak širší než výjimka podle Smlouvy. Navíc zákon o ČNB neobsahuje zákaz přímého nákupu dluhových cenných papírů ČNB a není tedy zcela v souladu s čl. 123 odst. 1 Smlouvy. Proto ECB z důvodu dosažení právní jistoty doporučuje vyjasnění a úpravu textu, aby byla zaručena správná aplikace zákazu měnového financování obsaženého v evropském právu.

Konvergenční zpráva ECB obsahuje i další výtky, ty se však týkají až období po přijetí eura v ČR. Výše uvedené výtky z konvergenčních zpráv jsou předmětem podrobné analýzy z hlediska potřeby konat v části 2. této zprávy.

1.4 Popis cílového stavu

Navrhovanou novelou zákona budou zejména napraveny některé výtky ECB a Komise. Za účelem řádného výkonu činnosti ČNB však budou odstraněny i další nedostatky zákona.

Přímo do zákona bude zakotveno již dnes platné konstatování, že ČNB je součástí ESCB podle Smlouvy a Statutu a podílí se na plnění cílů a úkolů ESCB, a že ČNB podporuje obecné hospodářské politiky v Evropské unii se záměrem přispět k dosažení cílů Unie, není-li tím dotčen hlavní cíl ČNB, tj. péče o cenovou stabilitu. Zároveň novela zákona zdůrazní, že ČNB pečuje také o finanční stabilitu a bezpečné fungování finančního systému a explicitně stanoví, že prostředkem ke splnění tohoto úkolu je vytváření makrobezpečnostní politiky.

Dále budou zpřesněny některé otázky spojené s fungováním bankovní rady a členstvím v ní včetně odvolání z funkce.

Novelou dojde také ke zpřesnění formulace zákazu přijímání pokynů pro ČNB, její bankovní radu a členy bankovní rady ve vazbě na pravomoci a plnění úkolů svěřených jim Smlouvou, Smlouvou o Evropské unii a Statutem a další činnosti, a ke zpřesnění formulace zákazu měnového financování s odvoláním na evropskou legislativu.

Na základě novely by nejpozději ke dni 31. 12. 2014 měl být opuštěn institut opatření ČNB, jakožto regulačního nástroje závazného pro banky, pobočky zahraničních bank a družstevní záložny. Proto jsou novelizovány též zákon o bankách, zákon o spořitelních a úvěrních družstvech a zákon o dluhopisech a jsou přijímána příslušná přechodná ustanovení zabezpečující bezproblémové opuštění opatření ČNB.

V souvislosti s tím dochází k legislativní, nikoli však podstatné věcné, změně regulace povinných minimálních rezerv v zákoně o ČNB.

Rovněž budou postaveny najisto otázky zastupování guvernéra a majetku ČNB. Dále budou v návaznosti na Statut podrobněji upraveny kompetence ČNB v oblasti péče o plynulý rozvoj a efektivitu platebních a vypořádacích systémů, bude zpřesněna oblast činnosti ČNB na kapitálovém trhu a problematika výkaznictví soukromých osob pro plnění zákonných úkolů ČNB a podstatným způsobem bude zpřesněna právní úprava týkající se statistiky.

Dále bude zpřesněna systematika ustanovení týkajících se správních deliktů a správního řízení a upřesněna aplikace obecné právní úpravy kontroly (kontrolní řád) při dohledu ČNB. Novelou bude také pozměněna úprava zprošťování mlčenlivosti zaměstnanců ČNB a dalších dotčených osob.

1.5 Rizika spojená s nečinností

V souvislosti s identifikovanými problémy současného právního stavu byla analyzována rizika případné nečinnosti, tj. ponechání dosavadního stavu a neprovedení žádných zásahů. Rizika byla analyzována za účelem posouzení, zda náklady a jiné důsledky případných zásahů (řešení problémů) budou dostatečně opodstatněné a účelné, resp. zda přínosy změn převáží nad případnými náklady či jinými negativy.

V případě, že navrhovaná novela zákona o ČNB přijata nebude, lze předpokládat, že výtky uvedených evropských orgánů budou znovu v nezměněné míře i podobě opakovány, což nepostaví Českou republiku do příznivého světla vzhledem k tomu, že tyto výtky byly opakovaně učiněny již v minulosti. ČR se zároveň vystavuje možnosti zahájení řízení podle čl. 258 Smlouvy a následnému projednávání před Soudním dvorem Evropské unie. Nicméně v praxi je zahájení takového řízení vysoce nepravděpodobné. Zároveň mohou některé otázky nadále vyvolávat aplikační problémy při výkonu činnosti ČNB.

1.6 Dotčené subjekty

Pro účely dopadové studie byly vymezeny subjekty, kterých se novela přímo či nepřímo dotkne. Jsou to ČNB jako taková a členové bankovní rady.

2. Varianty, přínosy, náklady a návrhy řešení

2.1. Zpráva o měnovém vývoji

ECB a Komise ve své konvergenční zprávě upozorňují na nekompatibilitu stávajícího ustanovení § 3 s požadavkem na nezávislost centrální banky podle čl. 130 Smlouvy a článku 7 Statutu. ECB požaduje, aby Poslanecké sněmovně bylo odejmuto oprávnění požadovat po ČNB předložení mimořádné zprávy o měnovém vývoji a oprávnění Poslanecké sněmovny vyžádat si doplnění zprávy o měnovém vývoji.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Tato varianta zachovává znění § 3 beze změny, a tudíž i nadále ponechává Poslanecké sněmovně možnost usnést se na požadavku na předložení mimořádné zprávy o měnovém vývoji ČNB a možnost Poslanecké sněmovny vyžádat si doplnění zprávy o měnovém vývoji.

Varianta 1 – změna § 3 zákona o ČNB

Tato varianta odstraňuje nekompatibilitu národní právní úpravy tím, že dojde k její změně tak, aby ČNB nebyla povinna předložit Poslanecké sněmovně mimořádnou zprávu o měnovém vývoji a nebyla povinna předložit Poslanecké sněmovně doplněnou zprávu o měnovém vývoji.

Srovnání hlavních pozitiv a negativ varianty 1

Dotčené subjekty	Přínosy a pozitiva	Náklady a negativa
Obecné	<ul style="list-style-type: none">▪ Odstranění výtky uvedené v konvergenčních zprávách	<ul style="list-style-type: none">▪ Omezení pravomocí Poslanecké sněmovny vůči ČNB
ČNB	<ul style="list-style-type: none">▪ Zvýšení nezávislosti centrální banky	<ul style="list-style-type: none">▪ Snížení transparentnosti a veřejné odpovědnosti (accountability) centrální banky

Výběr nejvhodnější varianty

Předkladatelé nesouhlasí s hodnocením v konvergenčních zprávách ECB a Komise. Tato výtka k institucionální nezávislosti centrální banky není opodstatněná. Článek 130 Smlouvy a článek 7 Statutu zakazuje centrální bance vyžadovat a přijímat pokyny od příslušných subjektů při výkonu pravomocí a plnění úkolů a povinností svěřených centrální bance Smlouvou, Smlouvou o Evropské unii a Statutem. Předložení mimořádné zprávy o měnovém vývoji nebo doplnění zprávy o měnovém vývoji však není výkonem pravomocí a plněním úkolů a povinností svěřených centrální bance Smlouvou, Smlouvou o Evropské unii

a Statutem, tudíž se na tuto činnost zákaz uvedený v článku 130 Smlouvy a článku 7 Statutu nevztahuje. Vzhledem k výše uvedenému nesouhlasu s hodnocením ECB a Komise a s ohledem na zájem věcně zachovat současnou úpravu je preferována nulová varianta, přestože přijetím této varianty nebude výtky odstraněna.

2.2. Zpráva o hospodaření ČNB

ECB a Komise ve své konvergenční zprávě upozorňují na nekompatibilitu stávajícího ustanovení § 47 odst. 5 s požadavkem na nezávislost centrální banky podle čl. 130 Smlouvy a článku 7 Statutu. ECB požaduje, aby Poslanecké sněmovně v případě, že odmítne zprávu o výsledku hospodaření ČNB, bylo odejmuto oprávnění požadovat po ČNB předložení zpřesněné a doplněné zprávy o výsledku hospodaření podle požadavků Poslanecké sněmovny.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Tato varianta zachovává znění § 47 odstavce 5 beze změny, a tudíž i nadále ponechává Poslanecké sněmovně možnost požadovat předložení zpřesněné a doplněné zprávy o výsledku hospodaření ČNB.

Varianta 1 – zrušení § 47 odstavce 5 zákona o ČNB

Tato varianta odstraňuje nekompatibilitu národní právní úpravy tím, že dojde k odstranění § 47 odstavce 5 a ČNB nebude povinna předložit Poslanecké sněmovně zprávu o hospodaření zpřesněnou a doplněnou podle požadavků Poslanecké sněmovny.

Srovnání hlavních pozitiv a negativ varianty 1

Dotčené subjekty	Přínosy a pozitiva	Náklady a negativa
Obecné	<ul style="list-style-type: none"> Odstranění výtky uvedené v konvergenčních zprávách 	<ul style="list-style-type: none"> Omezení pravomocí Poslanecké sněmovny vůči ČNB
ČNB	<ul style="list-style-type: none"> Zvýšení nezávislosti centrální banky 	<ul style="list-style-type: none"> Snížení transparency a veřejné odpovědnosti (accountability) centrální banky

Výběr nejvhodnější varianty

Předkladatelé nesouhlasí s hodnocením uvedeným v konvergenčních zprávách ECB a Komise. Podle předkladatelů není tato výtky k institucionální nezávislosti centrální banky opodstatněna. Článek 130 Smlouvy a článek 7 Statutu zakazuje centrální bance vyžadovat a přijímat pokyny od příslušných subjektů při výkonu pravomocí a plnění úkolů a povinností svěřených centrální bance Smlouvou o Evropské unii, Smlouvou a Statutem. Předložení zpřesněné a doplněné zprávy o hospodaření ČNB není výkonem pravomocí a plněním úkolů a povinností svěřených centrální bance Smlouvou a Statutem, tudíž se na tuto činnost zákaz uvedený v článku 130 Smlouvy a článku 7 Statutu nevztahuje. Vzhledem k výše uvedenému nesouhlasu s hodnocením ECB a Komise a s ohledem na zájem věcně zachovat současnou

úpravu je preferována nulová varianta, přestože přijetím této varianty nebude výtka odstraněna.

2.3. Odvolání člena bankovní rady

ECB vyhodnotila stávající právní úpravu odvolání člena bankovní rady (§ 6 odst. 11 – 13) jako úpravu v rozporu s ustanovením čl. 14.2. Statutu, na jehož základě lze guvernéra odvolat z funkce pouze tehdy, jestliže přestane splňovat podmínky požadované k jejímu výkonu nebo se dopustí vážného pochybení. Tento požadavek má posílit osobní nezávislost centrální banky. Vzhledem ke skutečnosti, že evropská legislativa nepřipouští v tomto směru jiné důvody, než jsou uvedeny v čl. 14.2., měly by vnitrostátní právní předpisy zahrnovat obdobná pravidla odvolání, popřípadě je nemusejí upravovat vůbec, neboť Statut je přímo použitelný.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Nulová varianta zachovává povinnost prezidenta republiky odvolat člena bankovní rady, jestliže takový člen přijme funkci, která je s členstvím v bankovní radě neslučitelná, nebo začne-li vykonávat činnost, která se potenciálně s tímto členstvím z hlediska zájmů střetává. Další příčinou odvolání může být skutečnost, že člen bankovní rady byl zbaven způsobilosti k právním úkonům či mu byla tato způsobilost omezena. Prezident republiky je oprávněn k odvolání přistoupit i za situace, kdy člen (včetně guvernéra) nezastává svou funkci v bankovní radě déle než 6 měsíců. Guvernér musí být potom odvolán v případě, že již nesplňuje podmínky požadované pro výkon jeho funkce nebo se dopustil vážného pochybení.

Tato varianta neodstraňuje nedostatek identifikovaný v rámci národní legislativy ECB, (existenci konkrétních důvodů odvolání člena bankovní rady), a v důsledku toho ji nelze považovat za uspokojivé řešení.

Varianta 1 – převzetí důvodů odvolání člena bankovní rady uvedených ve Statutu

V souladu se Statutem modifikuje varianta 1 povinnost odvolat člena bankovní rady na možnost a důvody odvolání podmiňuje identickými kritérii, jaká jsou obsažena v čl. 14.2., tzn. jen pokud člen bankovní rady přestane splňovat podmínky požadované k výkonu své funkce nebo se dopustí vážného pochybení.

Tím, že varianta důvody odvolání zobecňuje a navíc přejímá znění přímo ze Statutu, reaguje vyhovujícím způsobem na výtku opakovaně uváděnou v konvergenčních zprávách ECB.

Srovnání hlavních pozitiv a negativ varianty 1

Dotčené subjekty	Přínosy a pozitiva	Náklady a negativa
Obecné	<ul style="list-style-type: none">▪ Odstranění výtky identifikované v konvergenčních zprávách ECB	<ul style="list-style-type: none">▪ Důvody pro odvolání podle Smlouvy jsou formulovány vágně a jejich výklad je předmětem interpretace Soudního dvoru EU
ČNB	<ul style="list-style-type: none">▪ Posílení osobní nezávislosti centrální banky	
Členové bankovní rady	<ul style="list-style-type: none">▪ Posílení osobní nezávislosti členů bankovní rady	<ul style="list-style-type: none">▪ Vyšší nejistota členů bankovní rady o podmínkách odvolání

Výběr nejvhodnější varianty

Má-li novela zákona o ČNB odstranit tento nedostatek obsažený v konvergenčních zprávách ECB, nepředstavuje nulová varianta vhodné řešení, neboť míra, v níž jsou důvody odvolání člena bankovní rady ve stávající právní úpravě specifikovány, nevyhovuje obecným požadavkům v čl. 14.2. Statutu. Požadavky naopak zohledňuje varianta 1, která uvádí výslovně znění Statutu, a představuje tak úspěšné řešení problému nekompatibility vnitrostátních předpisů s evropskou legislativou.

2.4. Dočasně neobsazená funkce guvernéra

Zákon o ČNB neřeší situaci, kdy není funkce guvernéra dočasně obsazena. Na tento stav upozorňuje Komise a ECB v konvergenční zprávě za rok 2012.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Nulová varianta, která možnost dočasně neobsazené funkce guvernéra, ať už z důvodu jeho odvolání, úmrtí či jiných příčin, nebere v potaz, by mohla ohrozit důvěryhodnost ČNB jak při plnění hlavního cíle, tvorbě legislativy, tak i při její účasti v evropských orgánech a mezinárodních organizacích.

Varianta 1 – doplnění ustanovení řešící situaci dočasně neobsazené funkce guvernéra

Varianta 1 napravuje nedokonalost zákona v tom smyslu, že řeší situaci dočasně neobsazené funkce guvernéra a stanovuje pravidla a postupy, jimiž se má bankovní rada a zejména viceguvernéř pověřený výkonem funkce guvernéra, za daných okolností řídit, a to až do doby jmenování nového guvernéra. Pokud jde o pravomoci a odpovědnost, nedochází k žádnému krácení a funkce guvernéra je ze strany pověřeného viceguvernéra vykonávána ve stejném rozsahu, jako je upraven pro funkci guvernéra, tzn. včetně podepisování právních předpisů a aktů vydávaných ČNB či vystupování v orgánech ECB, EU a mezinárodních organizacích.

Srovnání hlavních pozitiv a negativ varianty 1

Dotčené subjekty	Přínosy a pozitiva	Náklady a negativa
Obecné	<ul style="list-style-type: none">▪ Uzákonění pravidel a postupů, není-li funkce guvernéra dočasně obsazena▪ Posílení důvěryhodnosti ČNB za nestandardní situace▪ Zachování kontinuity při podepisování právních předpisů a aktů vydávaných ČNB▪ Nepřerušené zastoupení ČNB, a tím i ČR, v orgánech ECB, EU a mezinárodních organizacích	<ul style="list-style-type: none">▪ Mandát viceguvernéra pověřeného výkonem funkce guvernéra je dán na základě rozhodnutí bankovní rady, nikoli na základě standardního jmenování prezidentem republiky
ČNB	<ul style="list-style-type: none">▪ Vyjasnění úlohy bankovní rady▪ Specifikace pravomocí a odpovědnosti viceguvernéra, dočasně pověřeného výkonem funkce guvernéra	

Výběr nejvhodnější varianty

V mezidobí, kdy by funkce guvernéra nebyla obsazena, by ČNB zřejmě pokračovala v plnění hlavního cíle, ve vydávání legislativy, jíž má ve své gesci, v působení v rámci evropských orgánů a mezinárodních institucí, kde je zastoupena, i ve výkonu dohledu nad finančním trhem, aniž by k tomu zákon výslovně uváděl jakékoli podrobnosti.

Přijetím varianty 1 a uzákoněním této skutečnosti ovšem dochází ke zvýšení právní jistoty, a tím je posílena také důvěryhodnost centrální banky. Zároveň dochází k reakci na výtku Komise a ECB uvedenou v konvergenční zprávě za rok 2012.

2.5. Institucionální nezávislost ČNB

Předpokladem úspěšné realizace měnové politiky ČNB je vysoký stupeň institucionální nezávislosti ve vztahu k orgánům, resp. subjektům na národní i evropské úrovni. V souladu s tímto principem je ČNB zakázáno přijímat nebo vyžadovat pokyny související s plněním hlavního cíle či s výkonem dalších činností.

Nezávislost na národní úrovni deklaruje ČNB čl. 98 Ústavy, kde je stanoveno, že do její činnosti nelze zasahovat jinak než na základě zákona. § 9 odst. 1 stávajícího zákona o ČNB tuto obecnou zásadu následně omezuje na zákaz přijímat nebo požadovat pokyny od prezidenta republiky, Parlamentu, vlády, správních úřadů, popř. jiného subjektu. Podle odst. 2 mají ČNB a vláda současně povinnost vzájemně se o provádění měnové a hospodářské politiky informovat.

Pokud jde o právní úpravu v evropském kontextu, je nezávislost centrálních bank vymezena v čl. 130 Smlouvy, který jim znemožňuje přijímat nebo vyžadovat pokyny od orgánů, institucí či jiných subjektů Unie, vlád členských států a dalších subjektů. Z tohoto článku poté svým

obsahem vychází čl. II odst. 1 písm. c) zákona č. 442/2000 Sb., jímž se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon č. 442/2000 Sb.).

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Nulová varianta, která ponechává v zákoně o ČNB současnou úpravu nezávislosti ČNB ve dvou ustanoveních ve vztahu k orgánům, resp. subjektům jednak na národní úrovni (§ 9 odst. 1 stávajícího zákona o ČNB), jednak v evropském kontextu (čl. II odst. 1 písm. c) zákona č. 442/2000 Sb.), vykazuje formální nedostatky.

Varianta 1 – zákaz ČNB přijímat nebo vyžadovat pokyny při výkonu pravomocí a plnění úkolů a povinností stanovených Smlouvou o Evropské unii, Smlouvou a Statutem

Varianta 1 by znamenala, že ČNB, bankovní rada ani žádný člen bankovní rady nesmějí při výkonu pravomocí a plnění úkolů a povinností svěřených jim Smlouvou o Evropské unii, Smlouvou a Statutem a při výkonu dalších činností přijímat nebo vyžadovat pokyny od prezidenta republiky, Parlamentu, vlády a jiných orgánů České republiky, dále od orgánů, institucí nebo jiných subjektů EU, od vlád členských států či od jakéhokoli jiného subjektu.

Výběr nejvhodnější varianty

Ačkoli nulová varianta respektuje institucionální aspekt nezávislosti, pokud jde o dotčené orgány, resp. subjekty, od nichž ČNB nesmí na národní nebo evropské úrovni přijímat či vyžadovat pokyny související s plněním hlavního cíle, popř. s výkonem dalších činností, nelze ji považovat za vhodné řešení.

Namísto nulové varianty je proto vhodné upřednostnit variantu 1, která soustředěním dané problematiky do § 9 odst. 1 odpovídá Smlouvě a Statutu nejen z hlediska identifikace relevantních orgánů, popř. subjektů, vůči nimž lze zákaz přijímat nebo vyžadovat pokyny aplikovat, ale i co se týče rozsahu zaměření takového zákazu.

2.6. Statistika a výkaznictví

Vzhledem k rostoucímu významu informací a potřebě stále intenzivnější spolupráce v oblastech statistiky a výkaznictví, kterou je ČNB vázána nejen vstupem České republiky do Evropské unie, ale rovněž z titulu svého členství v řadě mezinárodních organizací (např. Mezinárodní měnový fond, Světová banka aj.), je žádoucí specifikovat její aktuální postavení.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Nulová varianta vychází z předpokladu zachování stávající právní úpravy, která se problematikou statistiky a výkaznictví zabývá jen velmi okrajově. Platné znění zákona zavazuje ČNB zejména k tomu, aby koordinovala rozvoj bankovního informačního systému, což je termín bez reálného obsahu.

Vymezuje také okruh osob, od nichž je povinna potřebné informace a podklady k zabezpečení svých úkolů vyžadovat, a to v členění na tři kategorie – dvě skupiny osob podléhajících jejímu dohledu, a dále osoby, které podle evropské legislativy náleží do sektoru finančních

institucí. Pokud se jedná o osoby podléhající jejímu dohledu, první podskupinu tvoří banky, pobočky zahraničních bank, spořitelni a úvěrní družstva, instituce elektronických peněz a jejich zahraniční pobočky, které na území České republiky podnikají na základě jednotné licence. Ostatní dohlížené subjekty potom z hlediska klasifikace spadají do druhé podskupiny.

Vůči těmto osobám jsou definovány dva režimy, co se týče obsahu, formy, termínů a způsobu sestavování a předkládání podkladů, popř. i organizačních a komunikačních podmínek pro jejich předkládání, stejně jako pravomoc ČNB domáhat se jejich upřesnění či doplnění, jestliže neodpovídají stanoveným požadavkům nebo v situaci, kdy vzniknou důvodné pochybnosti o jejich správnosti či úplnosti.

Získané individuální údaje pak ČNB může, je-li to podle příslušné mezinárodní smlouvy, nezbytné, předávat Českému statistickému úřadu (dále jen ČSÚ). Vztahy na evropské, resp. mezinárodní úrovni v tomto směru však v rámci zákona odpovídajícím způsobem zatím řešeny nejsou.

Varianta 1 – úprava statistiky a výkaznictví v souladu s právními předpisy EU

Varianta 1 je v souladu s evropskou legislativou (čl. 5 Statutu). Tato varianta naopak nepočítá se zakotvením povinnosti ČNB koordinovat rozvoj bankovního informačního systému, která neměla v praxi reálné uplatnění.

Povinnost ČNB vyžadovat k zabezpečení svých úkolů potřebné informace a podklady je v rámci varianty 1 formulována jako oprávnění, tak jak to odpovídá právním předpisům EU. Dochází navíc k upřesnění toho, že informace a podklady mají formu výkazů, a to buď statistických, nebo pro účely dohledu, dále obsahujících doplňkové informace či hlášení, čímž je mj. identifikován víceúčelový charakter výkaznictví – jednak statistické, jednak k zabezpečení dalších, především dohledových, úkolů ČNB.

Pokud jde o klasifikaci vykazujících osob, zůstávají zachovány tři kategorie, které jsou ovšem částečně přeskupeny. Nové členění zahrnuje jednotnou skupinu osob podléhajících dohledu ČNB, osoby spadající podle evropské legislativy do sektoru finančních institucí a konečně okruh tzv. statisticky významných osob, tedy subjektů, které do předchozích kategorií zařadit nelze, nicméně údaje, jimiž disponují, mají ze statistického hlediska takovou váhu, že je jejich zahrnutí mezi vykazující osoby zcela nezbytné.

Ve vztahu ke každé skupině je potom definován zvláštní režim vykazování. Také v této souvislosti se však uplatňuje kritérium statistické významnosti, na jehož základě je ČNB oprávněna v zájmu omezování zátěže vykazujících osob stanovit snížený rozsah, odlišné lhůty nebo jiný způsob vykazování.

Zachována je též pravomoc ČNB domáhat se upřesnění či doplnění předložených výkazů, jestliže neodpovídají stanoveným požadavkům nebo vzniknou-li důvodné pochybnosti o jejich správnosti či úplnosti.

Vedle uvedených změn spočívá význam varianty 1 zvláště v tom, že vyjasňuje pozici ČNB na národní a evropské, resp. mezinárodní úrovni. Varianta totiž předpokládá nejen spolupráci ČNB s ČSÚ, ale počítá i s tím, že na plnění jejích úkolů se mohou podílet např. ministerstva

nebo jiné správní úřady. Současně upravuje vazbu ČNB na ECB a Eurostat a řeší rovněž vztahy vyplývající z jejího členství v Mezinárodním měnovém fondu, Organizaci pro ekonomickou spolupráci a rozvoj, Světové bance apod.

Co se týče plnění úkolů, zajišťuje ČNB statistické výkaznictví včetně získávání a shromažďování údajů, zpracovává a vytváří statistické informace a sestavuje, vede a uveřejňuje statistiky. Těmito činnostmi přispívá také při tvorbě statistik v rámci EU.

ČNB a nově též ECB mají v zákoně touto variantou zakotveno právo ověřování a nucené shromažďování individuálních statistických údajů. Obě činnosti se řídí čl. 6 Nařízení Rady (ES) č. 2533/98 ze dne 23. listopadu 1998 o shromažďování statistických informací ECB a vzhledem k tomu, že probíhají formou kontroly na místě, použijí se dále ustanovení zákona o státní kontrole č. 552/1991 Sb.

V působnosti ČNB jsou měnové statistiky, statistiky platební bilance, statistika čtvrtletních finančních účtů, statistika finančních trhů, statistika cenných papírů a popřípadě další statistiky. S výjimkou těchto statistik vede ještě seznamy měnových finančních institucí.

Varianta 1 specifikuje rovněž zacházení s důvěrnými informacemi – ČNB je povinna trvale zajistit jejich ochranu a přístup k nim je značným způsobem omezen. Výsledky statistického zjišťování jsou naopak postupovány široké veřejnosti, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Srovnání hlavních pozitiv a negativ varianty 1

Dotčené subjekty	Přínosy a pozitiva	Náklady a negativa
Obecné	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Detailnější a zároveň více komplexní úprava statistiky a výkaznictví odpovídající evropské legislativě ▪ Zohlednění zátěže vykazujících osob (kritérium statistické významnosti) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zvýšení nákladů na zajištění statistiky a výkaznictví
ČNB	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vyjasnění pozice ČNB na národní a evropské, resp. mezinárodní úrovni (spolupráce s ČSÚ, ministerstvy a jinými správními úřady; ECB, Eurostatem, MMF, OECD, SB apod.) 	

Vysvětlivky: MMF ... Mezinárodní měnový fond
 OECD ... Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
 SB ... Světová banka

Výběr nejvhodnější varianty

Nulová varianta, tj. ponechání současného stavu, se otázkám statistiky a výkaznictví nevěnuje v dostatečně podrobné míře. Absence takových ustanovení, která by upravovala předávání, ověřování, shromažďování, poskytování, ochranu nebo zveřejňování statistických informací a individuálních údajů, přitom může úspěšné fungování těchto procesů zásadně ohrozit. Pomíjí rovněž otázku účelu získávání dat a jejich využití i pro jiné úkoly ČNB. V důsledku toho a také z důvodu potenciálního narušení vztahů založených mezi ČNB a spolupracujícími

protistranami doma (např. ČSÚ, ministerstva a jiné správní úřady) a v zahraničí (především ECB, Eurostat, Mezinárodní měnový fond, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, Světová banka), je žádoucí tyto nedostatky odstranit a podpořit variantu s jasně nastavenými pravidly, tj. variantu 1.

2.7. Měnové financování

Zákaz měnového financování je standardním požadavkem evropského práva na finanční nezávislost centrální banky. V platném zákoně o ČNB je tento zákaz sice upraven, nicméně znění příslušných ustanovení (§ 30 odst. 2) není zcela kompatibilní se Smlouvou, jak uvádí konvergenční zpráva ECB. Konkrétně se jedná o vyjmutí bank ve veřejném vlastnictví ze zákazu měnového financování, což není zcela v souladu s čl. 123 odst. 2 Smlouvy, podle kterého jsou banky ve veřejném vlastnictví vyjmuty pouze „v souvislosti s poskytováním peněžních prostředků centrálními bankami“. Výjimka v zákoně o ČNB je tak širší než výjimka podle Smlouvy. Navíc zákon o ČNB neobsahuje zákaz přímého nákupu dluhových cenných papírů ČNB a není tedy zcela v souladu s čl. 123 odst. 1 Smlouvy.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Nulová varianta, která ponechává v zákoně o ČNB současné znění příslušných ustanovení o zákazu měnového financování, neodstraňuje výtka obsaženou v konvergenční zprávě ECB a není proto vhodným řešením.

Varianta 1 – zpřesnění formulace zákazu měnového financování s odvoláním na evropskou legislativu

Tato varianta zpřesňuje formulaci zákazu měnového financování dle požadavků Smlouvy. Dochází tak k napravení výtky z konvergenční zprávy ECB.

Výběr nejvhodnější varianty

Nulová varianta neřeší odstranění výtky ECB a je proto nežádoucí. Nečinnost by znamenala, že stejná výtka bude uplatněna ECB v další konvergenční zprávě, a to by pro ČR nebylo pozitivní. Vhodnou variantou je varianta 1. Přínosem této varianty je především odstranění nekompatibility zákona o ČNB s právem Evropské unie.

2.8. Zproštění povinnosti mlčenlivosti ve služebních věcech

Podle zákona o ČNB může guvernér zprostit zaměstnance ČNB a členy poradních orgánů povinnosti zachovávat mlčenlivost ve služebních věcech z důvodu veřejného zájmu. ECB v konvergenční zprávě uvedla, že předpokládá, že toto zproštění mlčenlivosti dle zákona o ČNB se netýká povinnosti mlčenlivosti vzhledem k ECB a ESCB.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Nulová varianta, která ponechává v zákoně o ČNB současné znění příslušných ustanovení o povinnosti zachovávat mlčenlivost ve služebních věcech, nereaguje na komentář obsažený v konvergenční zprávě ECB, a není proto vhodným řešením.

Varianta 1 – doplnění informace o tom, že možnost zproštění povinnosti mlčenlivosti ve služebních věcech se nevztahuje na povinnost mlčenlivosti vzhledem k ECB a ESCB

Tato varianta reaguje na komentář z konvergenční zprávy tím, že výslovně uvádí, že povinnost mlčenlivosti stanovená Statutem nebo zvláštními zákony není dotčena příslušným ustanovením zákona o ČNB umožňujícím zprostit zaměstnance a členy poradních orgánů ČNB povinnosti mlčenlivosti. Dochází tak k napravení výtky z konvergenční zprávy ECB.

Výběr nejvhodnější varianty

Nulová varianta, která nereaguje na komentář ECB, není vhodná. Absence informace o tom, že možnost zproštění povinnosti mlčenlivosti ve služebních věcech se nevztahuje na povinnost mlčenlivosti vzhledem k ECB a ESCB by znamenala, že ECB stejný komentář zopakuje v další konvergenční zprávě.

Variantu 1 lze považovat za vhodné řešení, neboť reaguje na upozornění ECB v konvergenční zprávě a zajišťuje tak zachování služebního tajemství ve vztahu k informacím získaným vzhledem k členství ČNB v ESCB. Navíc umožňuje, aby si způsob zprošťování (nikoli důvody) stanovila sama ČNB. Zprošťovat mlčenlivosti tak nemusí ze zákona nezbytně vždy její guvernér.

2.9. Zastupování guvernéra viceguvernérem

Ustanovení v § 8 platného zákona o ČNB opravňuje guvernéra k jednání navenek jménem ČNB a zároveň opravňuje pověřeného viceguvernéra k zastupování guvernéra v době jeho nepřítomnosti. Toto znění způsobuje ČNB výjimečně potíže v tom smyslu, že vyvolává pochybnosti o tom, zda viceguvernér smí zastupovat guvernéra při podepisování právních aktů vyhlášených ve Sbírce zákonů, aniž by to zákon výslovně stanovil.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Nulová varianta založená na ponechání současného znění ustanovení § 8 zákona o ČNB výslovně neuvádí, že by guvernér podepisoval právní předpisy a akty vydávané ČNB a vyhlášené ve Sbírce zákonů, ale pouze to, že jménem ČNB jedná navenek guvernér. Pokud tedy druhá věta § 8 zákona o ČNB stanovuje, že v době nepřítomnosti guvernéra ho zastupuje viceguvernér, pak nemusí být jednoznačné, zda se může jednat také o zastupování při podepisování výše uvedených právních aktů. Tato varianta neřeší problémy, se kterými se ČNB výjimečně ve své praxi v souvislosti se zastupováním guvernéra viceguvernérem setkává.

Varianta 1 – úprava, ze které jednoznačně vyplývá, že pověřený viceguvernér může guvernéra zastupovat i při podepisování právních aktů

Dosavadní znění § 8 je upřesňováno tak, že zmiňuje výslovně nejenom jednání guvernéra za ČNB navenek, ale i jeho pravomoc podepisovat právní předpisy a akty vydávané ČNB a vyhlášené ve Sbírce zákonů. Pokud je viceguvernér pověřen guvernérem k jeho zastupování, činí tak v plném rozsahu jeho pravomocí a odpovědnosti včetně podepisování právních předpisů a aktů vydávaných ČNB a vyhlášených ve Sbírce zákonů. Zároveň se navrhuje vypuštění dosavadní podmínky pro zastupování, kterou je nepřítomnost guvernéra, neboť ta je v dnešní době rozvinutých technologií komunikace na dálku obtížně interpretovatelná. K jednání za ČNB namísto guvernéra tedy bude nadále stačit rozhodnutí guvernéra o pověření některého z viceguvernérů.

Výběr nejvhodnější varianty

Pokud by byla zvolena nulová varianta spočívající v ponechání současného stavu, mohly by i nadále přetrvávat pochybnosti o oprávnění pověřeného guvernéra k podepisování právních aktů. Z tohoto důvodu není tato varianta považována za vhodnou.

Naopak varianta 1 tyto případné pochybnosti odstraňuje doplněním první věty § 8 zákona o ČNB. Proto lze variantu 1 doporučit jako nejvhodnější variantu.

2.10. Zrušení institutu opatření ČNB

Zákonem je navrhováno zrušení institutu opatření vydávaného ČNB. Důvodem pro zrušení je zejména to, že opatření nedostatečně naplňuje všechny ústavní a zákonné požadavky spojené s vydáváním právního předpisu.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Nulová varianta by znamenala ponechat v zákoně i nadále možnost pro ČNB vydávat v určitých oblastech opatření ČNB. Vzhledem ke sporné právní povaze opatření není tato varianta vhodnou variantou.

Varianta 1 – nahrazení opatření vyhláškou

Varianta 1 spočívá v nahrazení opatření vyhláškou, kdy jsou splněny všechny procesní náležitosti stanovené Legislativními pravidly vlády i zákonem č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv. Tím dojde ke zvýšení transparentnosti v procesu přípravy sekundární normotvorby i k naplnění všech ústavních i zákonných požadavků spojených s vydáváním právních předpisů.

Pouze ve vybraných oblastech, ve kterých ČNB pro stanovení pravidel potřebuje jednat zcela nezávisle nebo by např. v případě ohrožení finanční stability mohla potřebovat operativní nástroj, je žádoucí umožnit využití vyhlášky, kterou nebude nutné posílat do meziresortního připomínkového řízení a projednávat v pracovních komisích Legislativní rady vlády, nebo dočasné využití opatření obecné povahy.

Výběr nejvhodnější varianty

K nulové variantě není vhodné přistoupit. Opatření nejsou právním předpisem ani podle zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, a nepočítají s nimi ani Legislativní pravidla vlády. Jako žádoucí se jeví odstranění současného nevyhovujícího stavu, kdy nejsou naplněny všechny ústavní a zákonné požadavky na vydávání právních předpisů (viz např. ustanovení § 1 zákona o Sbírce zákonů).

3. Konzultace

V souladu s čl. 127(4) Smlouvy o fungování Evropské unie a Rozhodnutím rady 98/415/ES ze dne 29. června 1998 o konzultacích vnitrostátních orgánů s Evropskou centrální bankou byl návrh zákona dále konzultován s ECB.

ECB ve svém stanovisku CON/2012/44 ze dne 31. května 2012 pozitivně zhodnotila snahu vypořádat se s nedostatky, které v zákoně o ČNB přetrvávají od 1. května 2004, kdy se Česká republika stala součástí EU a kdy tyto nedostatky měly být odstraněny (viz výtky obsažené v konvergenčních zprávách ECB a Komise, blíže popsané v kapitole 1.3). ECB ocenila zejména změny týkající se důvodů pro odvolání guvernéra a jiných členů bankovní rady, povinnosti mlčenlivosti, zákazu měnového financování, posílení mandátu ČNB při zajišťování finanční stability a bezpečného fungování finančního systému a při vytváření makrobezpečnostní politiky nebo podrobnější a rozsáhlejší právní úpravu výkaznictví a statistiky. V souvislosti s těmito oblastmi uvedla pouze několik návrhů na zpřesnění či určité připomínky ke zvolené technice přizpůsobení vnitrostátních předpisů, které byly z velké části zohledněny. Nebylo akceptováno pouze doporučení explicitně v návrhu zákona zakotvit, že ČNB je v rámci makrobezpečnostní politiky oprávněna vyměňovat si informace s ostatními centrálními bankami, makrobezpečnostními orgány a s ESRB, neboť se má za to, že přeshraniční spolupráce včetně vzájemného informování je dostatečně upravena v § 2 odst. 3 a § 2a a povinnost ČNB informovat o přijatých krocích navíc vyplývá přímo z nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1092/2010 o makrobezpečnostním dohledu nad finančním systémem na úrovni Evropské unie a o zřízení Evropské rady pro systémová rizika (viz čl. 15(3)).

Dle očekávání posoudila ECB jako nedostatečně zajištěnou úroveň institucionální, finanční a také funkční nezávislosti, čímž potvrdila své opakující se výroky ve zmiňovaných konvergenčních zprávách. Vzhledem k tomu, že se však předkladatelé s hodnocením těchto oblastí v konvergenčních zprávách dlouhodobě neztotožňují (argumentace viz kapitola 2.), nebudou související požadavky do návrhu zákona promítnuty.

Nad rámec doporučení, připomínek a požadavků relevantních pro období po vstupu České republiky do EU poukázala ECB dále na skutečnost, že za účelem dosažení plné integrace nedošlo v návrhu zákona k žádnému posunu, pokud se jedná o předpokládaný vstup do Eurosystemu. Převažuje ovšem názor, že mít platnou legislativu již v současné době, jestliže termín přijetí eura nebyl ještě stanoven, je předčasné, a proto ani tato výtky nebude zohledněna.

4. Implementace

Předložený návrh novely implementuje do zákona o ČNB především Smlouvu a Statut.

5. Zhodnocení platného právního stavu

Dosavadní znění zákona o ČNB neprovádí dostatečně implementaci primárního evropského práva, především článku 131 Smlouvy a článku 14 Statutu.

Dále upravuje dnes již nedostatečným způsobem stanovené kompetence ČNB v oblasti výkaznictví a statistiky, kde je třeba reflektovat především prohlubující se vazbu statistiky, zabezpečované národními centrálními bankami členských států EU, na ECB a Eurostat.

Interpretační nebo aplikační potíže vyvstávají u některých dalších otázek, jako jsou například jednání za ČNB, činnost ČNB na kapitálovém trhu, způsob nakládání s majetkem ČNB, správní řízení či mlčenlivost. V zákoně je vhodné částečně zohlednit též více než 5-leté praktické zkušenosti ČNB s výkonem dohledu nad finančním trhem.

Protože zákon o ČNB je kompetenční normou, upravující v návaznosti na ústavní zakotvení postavení a funkce centrální banky, nebude mít navrhovaná novela žádný dopad na rovnost mužů a žen.

6. Dopad na státní rozpočet, veřejné rozpočty, podnikatelské a životní prostředí

Návrh zákona neklade nároky na státní rozpočet ani na ostatní veřejné rozpočty (rozpočty krajů a obcí) a nebude mít dopady na podnikatelské ani na životní prostředí.

II. Zhodnocení souladu návrhu zákona s ústavním pořádkem České republiky

Návrh zákona je v souladu s ústavní pořádkem České republiky. Zakotvení ČNB je v Ústavě provedeno v čl. 98, kde je ČNB charakterizována jako ústřední banka státu, jejímž hlavním cílem je péče o cenovou stabilitu. Výrazem nezávislosti ČNB je odstavec 1 tohoto článku věta za středníkem, která říká, že do její činnosti lze zasahovat pouze na základě zákona. Odstavec 2 čl. 98 potom stanoví, že postavení, působnost a další podrobnosti stanoví zákon.

Předložený návrh nevybočuje z rámce čl. 98 Ústavy.

ČNB se dále týká čl. 62 písm. k) Ústavy, zakotvující pravomoc prezidenta republiky jmenovat členy bankovní rady ČNB. Tohoto ustanovení Ústavy se zákon nikterak nedotýká.

III. Zhodnocení souladu návrhu zákona s mezinárodními smlouvami a slučitelnost s právními akty Evropské unie

Záměrem návrhu je pro etapu do vstupu České republiky do eurozóny a zavedení eura jako její měny docílit co nejvyšší slučitelnosti právní úpravy, týkající se centrální banky a odpovídající současné vývojové etapě, především s primárními akty evropského práva, jimiž jsou Smlouva a Statut.

V tomto směru provádí návrh korekci některých dosavadních ustanovení zákona č. 6/1993 Sb., které byly podrobeny opakované kritice v konvergenčních zprávách v letech 2004, 2006, 2008, 2010 a 2012. Jak vyplývá z části 2. Varianty, přínosy, náklady a návrhy řešení nebyly všechny výtky uvedené v konvergenčních zprávách ECB a Komise z oblasti institucionální nezávislosti centrální banky napraveny (viz kapitola 2.1 a 2.2 v části 2).

Kromě Smlouvy a Statutu je český právní řád dále částečně adaptován na následující nařízení:

- Nařízení Rady (ES) č. 2533/98 ze dne 23. listopadu 1998 o shromažďování statistických informací Evropskou centrální bankou, ve znění Nařízení Rady (ES) č. 951/2009,
- Nařízení Evropské centrální banky (ES) č. 25/2009 ze dne 19. prosince 2008 o rozvaze sektoru měnových finančních institucí (přepracované znění) (ECB/2008/32), ve znění Nařízení Evropské centrální banky (EU) č. 883/2011,
- Nařízení Evropské centrální banky (ES) č. 63/2002 ze dne 20. prosince 2001 o statistice úrokových sazeb uplatňovaných měnovými finančními institucemi na vklady a úvěry vůči domácnostem a nefinančním podnikům (ECB/2001/18), ve znění pozdějších předpisů,
- Nařízení Rady (ES) č. 2223/96 ze dne 25. června 1996 o Evropském systému národních a regionálních účtů ve Společenství, ve znění pozdějších předpisů,
- Nařízení Evropské centrální banky (ES) č. 958/2007 ze dne 27. července 2007 o statistice aktiv a pasiv investičních fondů (ECB/2007/8),
- Nařízení Evropské centrální banky (ES) č. 24/2009 ze dne 19. prosince 2008 o statistice aktiv a pasiv účelových finančních společností zapojených do sekuritizačních transakcí (ECB/2008/30),
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005 ze dne 12. ledna 2005 o statistice Společenství týkající se platební bilance, mezinárodního obchodu službami a přímých zahraničních investic, ve znění pozdějších předpisů,
- Nařízení Komise (ES) č. 601/2006 ze dne 18. dubna 2006, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005, pokud jde o formát a postup pro předávání údajů,

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 716/2007 ze dne 20. června 2007 o statistice Společenství o struktuře a činnosti zahraničních afilací, ve znění Nařízení Komise (ES) č. 747/2008,
- Nařízení Rady (ES) č. 3603/93 ze dne 13. prosince 1993, kterým se upřesňují definice pro použití zákazů uvedených v člancích 104 a 104b Smlouvy,
- Nařízení Komise (ES) č. 602/2006 ze dne 18. dubna 2006, kterým se upravuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005 aktualizací požadavků na údaje,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1092/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o makrobezpečnostním dohledu nad finančním systémem na úrovni Evropské unie a o zřízení Evropské rady pro systémová rizika.

B. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

Část první (změna zákona o České národní bance)

K Čl. I

K bodu 1 (§ 1 odst. 2)

Odstavec 2 v § 1 konstatuje pouze fakt, že Česká národní banka (v dalším místy jen „ČNB“) je právnickou osobou veřejného práva se sídlem v Praze. Jednak zjednodušuje znění odstavce oproti dosavadnímu stavu o obsahově nejasné tvrzení, že ČNB má postavení veřejnoprávního subjektu, což nic nemění na tom, že do její činnosti je možné zasahovat pouze na základě zákona, má nadále v zákonem stanoveném rozsahu postavení správního úřadu a podléhá veřejné kontrole z hlediska hospodaření a nakládání s majetkem (viz § 47, a též zákon o Nejvyšším kontrolním úřadu nebo zákon o veřejných zakázkách).

Dále odstraňuje nadbytečnou tezi o tom, že ČNB se nezapisuje do obchodního rejstříku. Podle § 27 a následujících obchodního zákoníku se do obchodního rejstříku zapisují (mimo zahraničních osob, které hodlají podnikat na území České republiky) obchodní společnosti a družstva a dále ty osoby, jestliže povinnost jejich zápisu stanoví zvláštní právní předpis (§ 34 odst. 1 písm. d) obch. z.). Zákon takovou povinnost ČNB nestanoví, a je tedy zbytečné deklarovat, že Česká národní banka se do obchodního rejstříku nezapisuje. Podle § 20 odst. 2 občanského zákoníku účinného od 1. 1. 2014 právnické osoby veřejného práva podléhají zákonům, podle nichž jsou zřízeny.

K bodům 2, 11, 28, 29, 53, 57, 58 a 68

V § 1 odst. 3, § 2 odst. 2 písm. f), § 19 odst. 1, § 23, § 44 odst. 2 písm. d) a e), § 44b odst. 7 a 8 a § 48 odst. 1 se provádí záměna pojmu „zvláštní právní předpis“ na dnes užívaný pojem „jiný právní předpis“. Jde o legislativně technickou úpravu, prováděnou na řadě míst zákona, která je téhož obsahu a proto dál již není samostatně komentována. Uvedená formální záměna je prováděna i v některých dalších ustanoveních spolu se změnami těchto ustanovení, která jsou komentována (viz. body 51 a 52).

K bodu 3 (§ 1 odst. 4)

Odstavec 4 v § 1 se zrušuje, neboť toto ustanovení, které bylo do zákona o České národní bance vtěleno na základě poslaneckého pozměňovacího návrhu v roce 2000 zákonem č. 442/2000 Sb., je zdrojem interpretačních potíží. Jeho doslovný výklad totiž může zpochybňovat skutečnost, že majetek, se kterým ČNB nakládá, je jejím vlastním majetkem, z čehož vycházel již zákonodárce přijímající zákon č. 6/1993 Sb. (viz původní znění § 1 odst. 4 zákona č. 6/1993 Sb. nebo § 1 odst. 4 zákona č. 22/1992 Sb., o Státní bance československé). Zákonem č. 442/2000 Sb. však k žádnému svěřeni majetku České národní bance státem nedošlo. Za této situace je potom otázkou, zda stávající znění § 1 odst. 4 stanoví pravidlo péče centrální banky o majetek, který jí bude eventuálně státem svěřen v budoucnu, anebo péče o majetek, který jí byl státem svěřen již někdy v minulosti. Není ovšem zřejmé, o jaký majetek konkrétně jde. S výjimkou smluvních ujednání mezi státem a ČNB, kdy ČNB funguje jako „banka státu“ (viz § 30 a 31a), však zřejmě k žádnému aktu svěřeni státního majetku za doby existence ČNB nedošlo a ČNB nakládá s veškerým majetkem jako svým

vlastním (včetně účtování o něm). Proto je uvedené ustanovení pro nejasnost až zmatečnost rušeno a kvalitativní požadavek zákona na odbornou péči s majetkem je nově a systematicky vhodněji řešen v § 47a zákona.

Pro úplnost je třeba dodat, že ačkoli ČNB nenakládá s majetkem státu, je zcela legitimní, že stát podřizuje nakládání s jejími prostředky pravidlům pro veřejné zakázky obdobně, jako tak učinil např. u územních samosprávných celků. Obdobně je hospodaření ČNB podřizeno v určitém rozsahu kontrole Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ), při respektování principu nezávislosti centrální banky. Proto je v novele zákona o NKÚ podřizeno kontrole NKÚ dodržování právních předpisů při hospodaření v oblasti výdajů na pořízení majetku a výdajů na provoz ČNB. ČNB rovněž může být z vlastních prostředků poskytovatelem veřejné podpory, a proto se na ni vztahují příslušná pravidla veřejné podpory. Příkladmo uvedené případy, kdy se na majetek centrální banky vztahují předpisy upravující v zásadě majetek státu, nikterak nevyvrací tezi, že centrální banka má vlastní majetek, naopak znění a aplikace uvedených zákonů tuto tezi podporují.

K bodu 4 (§ 1a)

Ustanovení § 1a reflektuje zásadní skutečnost, platnou již dnes, že ČNB je součástí Evropského systému centrálních bank (v dalším jen „ESCB“). Z toho vyplývá, že ČNB vykonává pravomoc, stanovenou centrálním bankám ESCB Smlouvou a Statutem a přímo použitelnými předpisy Evropské unie.

Konstatování, že ČNB je součástí ESCB, je dosud obsaženo v Čl. II zákona č. 442/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 127/2002 Sb. Tento článek, do právního řádu zařazený ještě před vstupem ČR do EU, který měl tehdy odloženou účinnost, je z důvodu přehlednosti právní úpravy zrušován a obsah jeho ustanovení je zakotven přímo v textu zákona. Protože jde o ustanovení, které má statusovou povahu, je na místě, aby bylo obsaženo v zákoně samotném, a nikoli v přechodném ustanovení, které svým obsahem navíc žádným přechodným ustanovením není.

K bodům 5 a 6 (§ 2 odst. 1)

Zákon stanoví, že ČNB vedle hlavního cíle dále pečuje též o finanční stabilitu a bezpečné fungování finančního systému v České republice.

Pod termínem finanční systém je obecně rozuměn soubor finančních institucí a jimi tvořených sektorů (bankovní sektor, sektory pojišťoven a penzijních fondů, sektor kolektivního investování, apod.), dále trhů (peněžní trh, kapitálový trh, devizový trh apod.), finančních aktiv (akcie, dluhopisy, finanční deriváty, apod.), finančních produktů a služeb (poskytování úvěrů, pojištění, nákup cenných papírů, platební styk, investiční poradenství, apod.), infrastruktury zajišťující fungování trhů (platební systém, vypořádací systém, burza cenných papírů, centrální depozitář cenných papírů apod.), veřejných autorit (úřady zodpovědné za regulaci a dohled nad finančními trhy, centrální banky) a případně i klientů finančních institucí a uživatelů finančních služeb. Do finančního systému lze v širším pojetí dále zahrnout zákony a další regulační normy, účetní normy apod., které obchodování na finančních trzích a poskytování finančních služeb upravují.

Uvedené rozšíření činnosti ČNB odráží mezinárodní a vnitrostátní ekonomický, právní, institucionální i doktrinární vývoj a zejména situaci, kdy je stále více akcentována důležitá role finanční stability a bezpečného fungování finančního systému včetně adekvátního institucionálního zakotvení provádění úkolů v oblasti makrobezpečnostní politiky, při jejímž provádění hrají hlavní roli centrální banky. Explicitní deklarace péče ČNB o finanční stabilitu reflektuje doporučení Evropské rady pro systémová rizika ze dne 22. prosince 2011 (*Recommendation of European Systemic Risk Board on the macro-prudential mandate of national authorities ESRB/2011/3*).

Zákon dále stanoví v § 2 odst. 1 ČNB rovněž povinnost podporovat obecné hospodářské politiky v Evropské unii se záměrem přispět k dosažení cílů Evropské unie v souladu s článkem 127 odst. 1 Smlouvy. Uvedené konstatování je dosud obsaženo v čl. II zákona č. 442/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 127/2002 Sb. Tento článek, do právního řádu zařazený ještě před vstupem ČR do EU, který měl tehdy odloženou účinnost, je z důvodu přehlednosti právní úpravy zrušován a obsah jeho ustanovení je zakotven přímo v § 2 odst. 1 zákona.

K bodu 7 (§ 2 odst. 2)

V úvodu § 2 odst. 2 dochází ke zjednodušení textu s tím, že tento odstavce představuje v písmenech a) až e) výčet úkolů, které plní ČNB a které lze označit za stěžejní. Tyto úkoly (a všechny ostatní, které ČNB zabezpečuje) jsou z povahy věci plněny v souladu s hlavním cílem, neboť je nemyšlitelné, aby ČNB ve své činnosti postupovala v rozporu s jí dokonce ústavně uloženým hlavním cílem, kterým je péče o cenovou stabilitu. Současně je třeba uvést, že některé činnosti, resp. úkoly ČNB jsou z hlediska jejího hlavního cíle neutrální, tj. nemají na něj vliv. U nich by potom dosavadní návěti odstavce 2 mohlo být vykládáno tak, že i při jejich výkonu musí ČNB sledovat hlavní cíl, což by bylo zbytečné. Naopak může při jejich výkonu sledovat jiné cíle (viz doplňovaná věta druhá v § 2 odst. 1), není-li to s hlavním cílem v rozporu.

K bodu 8 (§ 2 odst. 2 písm. c))

Ustanovení v § 2 odst. 2 písm. c) je upřesňováno tak, že pro v současnosti užívaný pojem „zahraniční banka vykonávající činnost na území České republiky prostřednictvím své pobočky“ je zavedena legislativní zkratka „pobočka zahraniční banky“. Dále se text písmene e) doplňuje o vypořádací systémy, upravené blíže v zákoně o podnikání na kapitálovém trhu. Zde jde pouze o upřesnění kompetenčního ustanovení, které souvisí též s novým § 38a.

K bodu 9 (§ 2 odst. 2 písm. d))

Jedná se o legislativně technické zpřesnění v zájmu zdůraznění vazby na § 44 odst. 1. Současně se v zájmu přesnější systematiky legislativně odděluje výkon dohledu nad osobami působícími na finančním trhu (mikrobezpečnostní dohled) od provádění makrobezpečnostního dohledu tím, že se vypouští dosavadní text týkající se úkolů ČNB v oblasti finanční stability a s tím, že tento text je precizován a přesunut částečně do § 2 odst. 1 a částečně do § 2 odst. 2 písm. e) – viz. důvodová zpráva k bodu 10.

K bodu 10 (§ 2 odst. 2 písm. e)

V zájmu přehlednosti právní úpravy a v zájmu vazby na změnu provedenou v § 2 odst. 1 a v § 2 odst. 2 písm. d), je v samostatném písmenu e) výslovně formulován úkol ČNB, kterým je rozpoznávání, sledování a posuzování rizik ohrožení stability finančního systému a v zájmu předcházení vzniku nebo snížení rizik přispívání k odolnosti finančního systému a udržení finanční stability. Tím ČNB vytváří makrobezpečnostní politiku a je také orgánem, který je v České republice pověřen prováděním makrobezpečnostní politiky. Obezřetnost, resp. povinnost jednat obezřetně, je zažitý termín v oblasti regulace a dohledu na finančním trhu, a to i v evropském a celosvětovém kontextu. Již dnes je použit např. v zákoně o bankách v odkazech na evropské právní předpisy. Rovněž termín "makrobezpečnostní" se v oficiálních českých překladech přímo účinných právních předpisů EU vyskytuje již od roku 2010 a je v odborných kruzích již zažitý. Smyslem § 2 odst. 2 písm. e) je usilovat o to, aby se choval obezřetně finanční systém jako celek.

Toto ustanovení vychází z doporučení Evropské rady pro systémová rizika ze dne 22. prosince 2011 (Recommendation of European Systemic Risk Board on the macro-prudential mandate of national authorities ESRB/2011/3). Odolnost finančního systému nabývá na významu zejména za finančních krizí a stává se důležitým stabilizujícím prvkem ekonomiky. Jedním z výsledků rozsáhlé mezinárodní diskuse v letech 2009-2011 o příčinách a důsledcích globální finanční krize je, že cíl finanční stability by měl být kromě tradičních postupů regulace a dohledu finančního trhu prosazován rovněž prostřednictvím makrobezpečnostní politiky jako samostatné kategorie hospodářské politiky.

Na úrovni EU začala v roce 2011 fungovat Evropská rada pro systémová rizika jako evropská autorita pro makrobezpečnostní politiku. Obsahem makrobezpečnostní politiky je monitoring rizik vzniku nestability celého finančního systému, vyhodnocováním intenzity těchto rizik a v případě potřeby vydávání varování adresovaných jiným autoritám, finančním institucím nebo veřejnosti nebo doporučení pro použití konkrétních nástrojů se záměrem vznikající rizika pro finanční stabilitu utlumit či eliminovat. Za účelem provádění makrobezpečnostní politiky lze použít buď specifickým způsobem nástroje, kterými ČNB jako měnová a dohledová autorita disponuje, nebo nové speciální makrobezpečnostní nástroje, které jsou v současnosti na mezinárodní a evropské úrovni schvalovány či připravovány. Jako příklad chystaných nástrojů lze uvést proticyklický kapitálový polštář nebo kapitálové přírážky pro systémově významné instituce. Tyto nástroje jsou součástí návrhů nařízení COM(2011) 452 final (*CRR – prudential requirements for credit institutions and investment firms*) a směrnice COM(2011) 453 final (*CRD IV - on the access to the activity of credit institutions and the prudential supervision of credit institutions and investment firms*). Oba komunitární předpisy by měly být schváleny v roce 2012. V případě potřeby, zejména nedisponuje-li sama dostatečnými pravomocemi (zpravidla půjde o oblast legislativy), má ČNB spolupracovat na tvorbě makrobezpečnostní politiky s příslušnými orgány státu, jejichž působnosti se tato politika týká, viz též § 9 odst. 2 a § 10 odst. 2, zejména přichází v úvahu Ministerstvo financí.

K bodu 12 (§ 2 odst. 3)

V odstavci 3 je zdůrazněn aspekt spolupráce ČNB s ústředními bankami jiných států, zahraničními orgány zabývajícími se dohledem nad finančním trhem, s mezinárodními finančními institucemi a mezinárodními orgány zabývajícími se dohledem nad finančním trhem. ČNB v rámci své působnosti sjednává s uvedenými subjekty příslušné dohody

o spolupráci. Samozřejmě se nejedná o mezinárodní smlouvy ve smyslu čl. 10 a 10a Ústavy. Zahraničními orgány dohledu je třeba chápat i orgány, které jsou pověřeny regulací (normotvorbou) v uvedené oblasti. Obecně je potom toto ustanovení výrazem prohlubující se spolupráce ČNB na mezinárodním poli. Pro oblast dohledu nad finančním trhem v rámci EU je potom tato oblast již dnes upravena v § 2a.

K bodu 13

Jedná se o legislativně technické zpřesnění poznámky pod čarou č. 19.

K bodu 14 (§ 2a odst. 2)

Toto nové ustanovení v reakci na doporučení Evropské rady pro systémová rizika ze dne 22. prosince 2011 (*Recommendation of European Systemic Risk Board on the macro-prudential mandate of national authorities ESRB/2011/3*) výslovně stanoví povinnost ČNB informovat Evropskou radu pro systémová rizika o významných opatřeních přijatých k řešení systémových rizik na vnitrostátní úrovni.

K bodům 15, 16, 62 a 66 (§ 3 odst. 5, § 3a, § 45d odst. 2 a § 47 odst. 6)

V těchto ustanoveních se do zákona s ohledem na technologický pokrok a již existující praxi informační otevřenosti ČNB doplňuje povinnost ČNB uveřejnit příslušnou zprávu ČNB způsobem umožňujícím dálkový přístup (internet).

K bodu 17 (§ 3b)

S přihlédnutím k doporučení Evropské rady pro systémová rizika ze dne 22. prosince 2011 (*Recommendation of European Systemic Risk Board on the macro-prudential mandate of national authorities ESRB/2011/3*) a nástrojům Evropského systému orgánů dohledu nad finančním trhem je ČNB výslovně dána možnost informovat příslušné subjekty formou doporučení, upozornění nebo varování o zjištěních souvisejících s úkoly ČNB. I když formulace tohoto paragrafu vychází z evropské legislativy, je třeba uvést, že jde o obecnou pravomoc ČNB, týkající se oblastí, které jí svěřuje zákon. Doporučení, upozornění nebo varování vychází především z poznatků, které získává ČNB v souvislosti s výkonem dohledu nad finančním trhem. Již v minulosti varovala ČNB veřejnost před praktikami některých subjektů, působících na finančním trhu, jejichž jednání se dostalo do rozporu se zákonem. Nyní se takový postup ČNB ve prospěch veřejnosti, ale i dalších subjektů, formalizuje do zákonem stanovené pravomoci s tím, že zákon záměrně nepojednává o formě těchto doporučení, upozornění nebo varování. Ta bude vždy volena s přihlédnutím k určitému případu od zveřejnění konkrétního varování určeného veřejnosti v denním tisku, v tiskovém prohlášení ČNB, v úředním sdělení určeným např. obchodním bankám až po dopis guvernéra ČNB adresovaný představitelům státních orgánů.

V odstavci 2 je výslovně deklarováno, že pokud by uveřejnění doporučení, upozornění nebo varování mohlo ohrozit plnění úkolů České národní banky, nelze je poskytnout podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Toto ustanovení je důležité, zejména s ohledem na možný okruh adresátů (státních orgánů) těch doporučení či varování, jejichž obsah v souladu s doporučením Evropské rady pro systémová rizika ze dne 22. prosince 2011 (*Recommendation of European Systemic Risk Board on the macro-prudential mandate of national authorities ESRB/2011/3*) není určen veřejnosti. V takovém případě je nutno vyloučit

i aplikaci zákona o svobodném přístupu k informacím, jinak by důvěrnost takového aktu byla tímto zákonem prolomena.

K bodu 18 (§ 5 odst. 1)

Jedná se o promítnutí změn provedených v § 2 odst. 1 a 2 tak, aby byly základní činnosti a úkoly bankovní rady v souladu s cíly a úkoly ČNB jako instituce. Do mandátu bankovní rady se doplňuje určování makroobezřetnostní politiky a nástrojů pro její uskutečňování .

K bodu 19 (§ 5 odst. 2 písm. e))

V odstavci 2 písm. e) se jedná se o legislativně technickou úpravu bez vlivu na obsah ustanovení.

K bodům 20 až 23 (§ 6)

V § 6 zákon pojednává o bankovní radě ČNB jakožto o jejím nejvyšším řídicím orgánu. Úpravy zde navrhované znamenají jednak systematické zpřesnění a v důsledku toho i zpřehlednění tohoto ustanovení, ale reformulací odstavce 10 znamenají i upřesnění odvolání člena bankovní rady z funkce ve vazbě na evropskou legislativu.

Legislativně technická úprava spočívá v upřesnění označení jednotlivých odstavců a v úpravě dosavadního odstavce 7 písm. d), spočívající ve zmírnění požadavků na kvalitu adepta na členství v bankovní radě. Při doslovném výkladu by takový adept měl být uznávanou a zkušenou osobností jak pro oblast měnovou, tak pro finanční trh. Kumulace obou podmínek se nejeví nutná, ale současně nevylučuje, aby byl adept na členství v bankovní radě expertem v obou uvedených oblastech.

V odstavci 10 se upravuje v souladu s čl. 14. 2 Statutu možnost prezidenta republiky odvolat člena bankovní rady z funkce, jestliže by prezident republiky dospěl k závěru, že člen bankovní rady přestal splňovat podmínky pro výkon funkce člena bankovní rady, anebo dopustil-li se vážného pochybení. Nadto v případě guvernéra se písemné vyhotovení jeho rozhodnutí doručuje Radě guvernérů Evropské centrální banky (v dalším jen „Rada guvernérů“) s ohledem na možnost, kterou jí dává článek 14.2 Statutu, totiž domáhat se žalobou u Soudního dvora Evropské unie (v dalším jen „Soudní dvůr“), podanou ve prospěch odvolaného guvernéra, zrušení rozhodnutí o jeho odvolání.

Odstavec 11 předvídá situaci, kdy je funkce guvernéra dočasně neobsazena. V takovém případě rozhodne bankovní rada, který z viceguvernérů bude vykonávat funkci guvernéra do doby jmenování nového guvernéra, a to v plném rozsahu jeho pravomocí a odpovědnosti včetně podepisování právních předpisů a aktů vydávaných ČNB a vyhlášených ve Sbírce zákonů. V evropských orgánech je viceguvernér pověřený bankovní radou k výkonu funkce guvernéra v případě, že funkce guvernéra není obsazena, fakticky považován za guvernéra. Toto ustanovení je třeba odlišovat od situace, kdy je funkce guvernéra obsazena a guvernér pověřuje svým dočasným zastupováním v případě potřeby (např. zahraniční služební cesta, dovolená) některého z viceguvernérů (§ 8 viz. bod 24).

V § 6 je třeba dosavadní odstavec 12 zrušit z důvodu jeho neslučitelnosti s článkem 14.2 Statutu. Zde uvedený důvod, obsažený dosud i v odstavci 13, pro odvolání z důvodu, že

člen bankovní rady nevykonává funkci po dobu delší 6 měsíců, je opakovaně předmětem kritiky ECB.

V § 6 se zrušuje rovněž dosavadní odstavec 13 a jeho část týkající se důvodů odvolání guvernéra z funkce je upřesňována formulací odstavce 10. Část týkající se možnosti domáhat se přezkoumání rozhodnutí o odvolání z funkce u Soudního dvora Evropské unie je vypuštěna, čímž je vyhověno připomínce ECB k návrhu zákona, která upozornila, že vnitrostátní právní předpis má v tomto případě buď odkazovat na Statut, nebo právo na přezkum rozhodnutí u Soudního dvora Evropské unie nezmiňovat vůbec.

K bodu 24 (§ 8)

Dosavadní znění § 8 je upřesňováno tak, že zmiňuje výslovně nejenom jednání guvernéra za ČNB navenek, ale i jeho pravomoc podepisovat právní předpisy a další právní akty vydávané ČNB a vyhlášené ve Sbírce zákonů. Je-li guvernérem pověřen viceguvernér k jeho zastupování, činí tak v plném rozsahu jeho pravomocí a odpovědnosti včetně podepisování právních předpisů a dalších právních aktů vydávaných ČNB a vyhlášených ve Sbírce zákonů. Navrhovaná právní úprava odstraní určitou výkladovou nejasnost, s níž se ČNB výjimečně setkávala ve Sbírce zákonů, kde byly určité pochybnosti, zda může viceguvernér v zastoupení guvernéra podepsat vyhlášku, aniž by to zákon výslovně stanovil.

K bodu 25 (§ 9 odst. 1)

Odstavec 1 je rozvinutím principu nezávislosti ČNB vyjádřeného ústavní zásadou, formulovanou v čl. 98 odst. 1 Ústavy, že do činnosti ČNB lze zasahovat pouze na základě zákona. Princip nezávislosti centrální banky je obsažen rovněž v čl. 130 Smlouvy a v čl. 7 Statutu. Zde potom zákon stanoví limit takových zásahů, které spočívají v zákazu přijímat a vyžadovat při výkonu pravomocí a plnění úkolů a povinností v rámci Evropského systému centrálních bank (v dalším jen „ESCB“) a při výkonu dalších činností, které ČNB vykonává v souladu se svým hlavním cílem, pokyny od orgánů a institucí Evropské unie, Parlamentu České republiky, prezidenta republiky, vlády, a jiných orgánů České republiky a od jakéhokoliv jiného subjektu. Zákaz vyžadování a přijímání pokynů se přirozeně nevztahuje na „pokyn“, který má formu zákona nebo je na jeho základě a v souladu s ním vydán. Případný soudní přezkum rozhodnutí ČNB je a i nadále zůstává realizovatelný a není v rozporu s § 9, jelikož jeho možnost (resp. povinnost) je dána zákonem či dokonce Ústavou. Termín "pokyn" v § 9 je tak omezen pouze na takovou aktivitu jiných subjektů, kterou právní řád nepředvídá a neumožňuje tím, že jinému subjektu svěří určitou pravomoc dotýkající se činnosti ČNB.

Je třeba poukázat na těsnou spojitost hlavního cíle a nezávislosti ČNB; obecně se nezávislost ČNB dovozuje ústavně z teze, že do její činnosti je možné zasahovat pouze na základě zákona (čl. 98 odst. 1 věta za středníkem Ústavy České republiky), a ČNB je ve veškeré své činnosti zákonem vázána.

Pokud se týče dimenze evropských institucí, je konstatování zákazu přijímání a vyžadování pokynů dosud obsaženo v Čl. II zákona č. 442/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 127/2002 Sb. Tento článek, do právního řádu zařazený ještě před vstupem ČR do EU, který měl tehdy odloženou účinnost, je z důvodu přehlednosti právní úpravy zrušován a obsah jeho ustanovení je zakotven přímo v § 9 odst. 1 zákona. V textu došlo k vypuštění slov „tímto zákonem“

s cílem dosáhnout sladění se zněním čl. 130 Smlouvy a čl. 7 Statutu.

Pokud jde o problematiku nezávislosti ČNB ve vztahu k dohledovým orgánům EU, které tvoří Evropský systém orgánů dohledu nad finančním trhem, příslušná nařízení Evropského parlamentu a Rady, která tvoří právní základ pro evropskou dohledovou architekturu, předpokládají, že ECB, ESCB a národní centrální banky se budou podílet na plnění úkolů souvisejících se vznikem Evropského systému orgánů dohledu nad finančním trhem. Tyto nové úkoly jsou přeneseny na ESCB s odkazem na čl. 127 odst. 5 a 6 Smlouvy, který stanoví, že ESCB přispívá k řádnému provádění opatření, která přijímají příslušné orgány v oblasti dohledu nad úvěrovými institucemi a stability finančního systému, a že formou nařízení lze ECB svěřit zvláštní úkoly týkající se politik, které se vztahují k obezřetnostnímu dohledu nad finančními institucemi s výjimkou pojišťovacích podniků. To znamená, že nové dohledové orgány nejsou považovány za subjekty, na které se vztahuje zákaz vyžadování a přijímání pokynů podle čl. 130 Smlouvy, a že podíl ČNB na činnosti nových evropských dohledových orgánů je tedy možno považovat za plnění úkolů svěřených Smlouvou a dále, že vztah ČNB k novým evropským dohledovým orgánům není v rozporu s čl. 130 Smlouvy.

K bodům 26 a 27 (§ 9 odst. 2 a § 10 odst. 2)

Jedná se o promítnutí změn provedených v § 2 odst. 1 a 2, tak, aby byla zabezpečena spolupráce ČNB a vlády ve všech základních oblastech činnosti centrální banky včetně oblasti makrobezpečnostní politiky. Zákaz vyžadování a přijímání pokynů uvedený v § 9 odst. 1 tím není dotčen.

K bodu 30 (§ 24 až 26)

Pokud jde o stanovení (regulaci) povinných minimálních rezerv (dále též „PMR“) jakožto části zdrojů bank, poboček zahraničních bank a spořitelních a úvěrních družstev, vázaných u ČNB, je v těchto ustanoveních nově upravená v návaznosti na opuštění institutu opatření ČNB, avšak při zachování dnešního obsahu a akcentu na flexibilitu a operativnost změny této regulace.

Zákon stanoví povinnost bankám, pobočkám zahraničních bank a spořitelním a úvěrním družstvům mít u ČNB uloženu stanovenou část svých zdrojů (likvidních prostředků), tzv. povinné minimální rezervy (PMR). Jde o nástroj měnové regulace, který nastupuje v případě, že je toho s přihlédnutím k vývoji makroekonomické situace třeba a slouží rovněž k zabezpečení plynulého platebního styku. PMR mohou činit nejvýše 30 % celkových závazků banky, pobočky zahraniční banky nebo spořitelního a úvěrního družstva, snížených o jejich závazky vůči jiným bankám, pobočkám zahraničních bank nebo spořitelním a úvěrním družstvům. Výše zákonem stanovené povinnosti bank, poboček zahraničních bank a spořitelních a úvěrních družstev může být, pokud to vyžaduje měnová politika ČNB, stanovena rozdílně pro tyto – druhově, nikoli individuálně – určené povinné osoby.

Nesplnění povinností, stanovených v § 24 je postaveno pod možnost účtování sankčního úroku ve výši dvojnásobku průměrné lombardní sazby v období, po které měly být PMR udržovány, z částky, o kterou nejsou PMR naplněny.

Ustanovení § 26 představuje zmocňovací ustanovení k vydání vyhlášky k provedení

zákoně regulace PMR. Protože musí jít o nástroj pružný, kde prodlení s jeho uplatněním může mít fatální následky, a protože jsou PMR nástrojem měnové politiky ČNB, která je ve výlučné kompetenci centrální banky, je po opuštění opatření ČNB volena cesta prostřednictvím vyhlášky vydávané ČNB se zvláštním režimem přijetí bez meziresortního připomínkového řízení a projednání v pracovních komisích Legislativní rady vlády, pokud jde o stanovení výše PMR, dne, od něhož musí banka, pobočka zahraniční banky nebo spořitelni a úvěrní družstvo ve stanovené výši PMR udržovat, a období, po které se PMR udržují (viz usnesení vlády č. 710 ze dne 3. října 2012).

Vyhláška dále stanoví i okruh závazků, ze kterých se PMR udržují včetně zdroje údajů o těchto závazcích. Zdrojem údajů se rozumí příslušné statistické výkazy, které musí povinné osoby předkládat. Vyhláška stanoví dále postup pro případ, že povinná osoba údaje, ze kterých se výše PMR stanoví, ČNB nepředloží. Jde o to, aby ČNB mohla stanovit výši PMR náhradním způsobem.

K bodu 31

Jedná se o nutnou legislativní úpravu – zrušení § 26a, týkajícího se PMR -, protože pro jejich novou úpravu postačují § 24 až 26.

K bodu 32 (§ 30)

V § 30 se provádí legislativně technické zpřesnění textu dosavadního odstavce 1 a odkazu č. 24 a formuluje se poznámka pod čarou č.24, obsahově shodná s nynější poznámkou pod čarou č. 3a a uvádějící rozpočtová pravidla (zákon č. 218/2000 Sb.).

Dále se zrušuje dosavadní odstavec 2, představující zákaz tzv. měnového financování. Protože tento zákaz má obecnou povahu a vztahuje se i na veřejnoprávní subjekty mimo Českou republiku v tom smyslu, že ČNB jim nesmí poskytovat možnost přečerpání účtů nebo poskytovat jakýkoli jiný typ úvěru, je toto ustanovení ze systematických důvodů vyjímáno z § 30 (nadepsaného „Obchody s Českou republikou“) a osamostatňováno při jeho obsahovém zpřesnění – k tomu viz důvodovou zprávu k § 34a – novelizační bod 37.

K bodu 33 (§ 31)

Odstavec 2 v § 31 se zrušuje a jeho obsah se při určitém zpřesnění vkládá do reformulovaného § 33. Tato změna má i systematické důvody, neboť dosavadní § 31 odst. 2 se netýká obchodů s Českou republikou.

K bodu 34 (§ 31a)

Dochází k legislativně technickému upřesnění kompetence ČNB sjednat pro stát obchody s investičními nástroji, včetně odkazu na poznámku pod čarou (záměna odkazu č. 3a za odkaz č. 24 při zrušení poznámky č. 3a). Tyto operace jsou využívány zejména při řízení likvidity státní pokladny, které ČNB realizuje ve spolupráci s Ministerstvem financí. Realizace příslušných činností se opírá o zákon o rozpočtových pravidlech, podle kterého si Ministerstvo financí může příslušnou službu vyžádat od ČNB. Činnosti jsou prováděny na základě příslušné dohody, která stanoví podmínky těchto činností a je uzavřena mezi ČNB a Ministerstvem financí, které uděluje pokyny k provedení obchodů s investičními nástroji.

K bodu 35 (§ 33)

V § 33 se systematicky na jednom místě upravuje činnost ČNB na kapitálovém trhu. Právo vydávat cenné papíry a obchodovat s nimi se s ohledem na potřeby praxe při provádění měnové politiky a péče o finanční stabilitu zobecňuje. Oproti původnímu § 31 odst. 2 zde dále zákon systematicky vhodněji upravuje oprávnění ČNB vést evidence dluhových cenných papírů vydávaných Českou republikou, Českou národní bankou a vést evidenci dluhopisů jiných emitentů. Jak již nepřímo plyne ze zákona o podnikání na kapitálovém trhu, do zákona o ČNB se jasně zakotvuje oprávnění ČNB vést evidenci navazující na centrální evidenci cenných papírů vedenou centrálním depozitářem a oprávnění provozovat vypořádací systém s neodvolatelností vypořádání (dnes Systém krátkodobých dluhopisů, tzv. SKD).

K bodu 36 (§ 34 odst. 2)

Jedná se o legislativně technickou úpravu bez vlivu na obsah ustanovení.

K bodu 37 (§ 34a)

Ustanovení § 34a obsahuje tzv. zákaz měnového financování, který je standardním požadavkem evropského práva na finanční nezávislost centrální banky, konkrétně článku 123 Smlouvy, a je obsažen i v nařízení Rady 3603/93. Základním smyslem zákazu měnového financování je zajištění hlavního cíle ČNB, zejména co se týče cenové stability jakožto hlavního cíle ESCB, plněného prostřednictvím národních centrálních bank. Dodržování zákazu měnového financování je předmětem zkoumání ECB v rámci výročních zpráv ECB.

Podle odstavce 1 jde o zákaz možnosti, aby ČNB poskytovala přečerpaní zůstatku bankovních účtů nebo poskytovala jakýkoli typ úvěru orgánům nebo institucím Evropské unie, ústředním vládám, regionálním nebo místním orgánům nebo jiným veřejnoprávními orgánům, jiným veřejnoprávními subjekty nebo veřejným podnikům členských států Evropské unie. Rovněž tak je ČNB zakázán přímý nákup jejich dluhových nástrojů, přičemž nákup dluhových nástrojů na sekundárním trhu je podle nařízení Rady 3603/93 ČNB povolen s tím, že nákupu dluhových nástrojů na sekundárním trhu nesmí být využito k obcházení účelu zákazu měnového financování. Za přímý nákup dluhových nástrojů se považuje zejména jejich úpis, resp. situace, kdy se centrální banka stává prvonabyvatelem dluhového nástroje. V souladu s nařízením Rady 3603/93 se za přímé nákupy až do okamžiku vstupu České republiky do Eurozóny nepovažují nákupy obchodovatelných dluhových nástrojů veřejného sektoru některého členského státu Evropské unie, uskutečněné za účelem správy devizových rezerv. Veřejným sektorem se rozumí ústřední vlády, regionální nebo místní orgány nebo jiné veřejnoprávní orgány, jiné veřejnoprávní subjekty nebo veřejné podniky členských států Evropské unie. Veřejným podnikem se rozumí každý podnik, ve kterém mohou stát nebo jiné územní samosprávné celky přímo nebo nepřímo vykonávat rozhodující vliv vlastnictvím takového podniku, svou finanční účastí v něm nebo pravidly, jimiž je řízen. Má se za to, že stát nebo jiné územní samosprávné celky mají rozhodující vliv, pokud ve vztahu k určitému podniku přímo nebo nepřímo drží většinu upsaného základního kapitálu, nebo kontrolují většinu hlasů připadajících na společenské podíly vydané takovým podnikem, nebo pokud mohou jmenovat více než polovinu členů správního, řídicího nebo dozorčího orgánu takového podniku.

Odstavec 2 stanoví určité výjimky z odstavce 1 pro některé finanční instituce.

Konstatování zákazu měnového financování je dosud obsaženo v Čl. II zákona č. 442/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 127/2002 Sb. Tento článek, do právního řádu zařazený ještě před vstupem ČR do EU, který měl tehdy odloženou účinnost, je z důvodu přehlednosti právní úpravy zrušován a obsah jeho ustanovení je zakotven přímo v navrhovaném § 34a zákona.

K bodu 38 (§ 35 písm. b))

Jedná se o gramatickou úpravu bez vlivu na obsah ustanovení.

K bodům 39 a 40 (§ 35 písm. c) a d))

V § 35 se zrušuje dosavadní text písmene c), tj. stanovení ceny zlata v bankovních operacích, které v praxi ČNB nemá místo, neboť není tvůrcem trhu se zlatem ani se zlatem standardně neobchoduje.

Dále se opouští termín „měnové rezervy ve zlatě a devizových prostředcích“ a je nahrazován termínem „devizové rezervy ve zlatě a devizových hodnotách“. Původní V souvislosti s úpravami provedenými v § 35 je třeba zrušit i text dosavadního písmene d).

K bodu 41 (§ 36)

V § 36 se provádí určitá obsahová redukce ohledně cenných papírů, jejichž problematiku řeší celkově § 33, a jde tedy o systematické zpřesnění.

terminologie „měnové rezervy“ je již zastaralá a v tuzemském i mezinárodním kontextu nepoužívaná; pojem „devizové hodnoty“ vychází z platného znění devizového zákona č. 219/1995 Sb., § 1 písm. d).

Zároveň se konstatuje, že ČNB nakládá s devizovými rezervami ve zlatě a devizových hodnotách. Obchodování s devizovými rezervami svým jménem a na vlastní účet je tradičně neoddělitelnou součástí měnové politiky nezávislé centrální banky a základním nástrojem sloužícím k jejímu řádnému výkonu. Toto ustanovení je třeba vidět v kontextu s novým § 47a – novelizační bod 67, kde je upraveno nakládání s majetkem ČNB s odbornou péčí.

Současně jde o změnu z povinnosti na oprávnění z toho důvodu, že určité protistrany bankovních obchodů se snažily dovozovat z dosavadní dikce povinnost ČNB s nimi konkrétní obchod uzavřít, ačkoli otázka (jakéhokoli) obchodu je věcí konsenzu mezi stranami. Oproti dosavadnímu stavu jde naopak o rozšíření, resp. neomezování okruhu protistran ČNB v uzavíraných obchodech.

Je rovněž prováděno terminologické zpřesnění, spočívající v užití pojmu „devizové hodnoty“ ve shodě s terminologií devizového zákona.

K bodu 42 (§ 37 odst. 2)

V případě vydávání elektronických peněz se vypuštěním pojmu „regulace“ dosahuje (důvodně) obecnější formulace této pravomoci.

K bodu 43 (§ 38a)

Ustanovení § 38a zavádí ad hoc informační povinnost k naplnění „oversight role“ centrální banky ve smyslu čl. 22 Statutu s tím, že se nejedná o obezřetnostní dohled nad jednotlivými institucemi. Jedním z hlavních úkolů ČNB je, že se podílí na zajištění bezpečnosti, spolehlivosti a efektivnosti platebních systémů (včetně např. neregulovaných tzv. kartových systémů) a vypořádacích systémů obecně a na jejich rozvoji. K naplnění tohoto cíle potřebuje ČNB informace týkající se provozování těchto systémů. K dotazům zaměřeným na provoz systémů proto potřebuje explicitní oprávnění k informační součinnosti ne/regulovaných subjektů.

ČNB získá potřebné oprávnění ke kladení dotazů a požadování určitých informací a přehledů ze strany dotčených subjektů např. v souvislosti s vypracováním hodnotících zpráv a statistických údajů pro Evropskou centrální banku, které ČNB informace předkládá s maximálně přesnými daty a od co nejširšího okruhu regulovaných subjektů.

K bodu 44

Jedná se o legislativně technickou úpravu, zabezpečující aktualizaci poznámky pod čarou č. 7 na nynější právní stav. Upřesnění této poznámky, vázané na § 39, je prováděno v souvislosti s existencí úředního sdělení České národní banky ze dne 19. dubna 2011, o registraci zastoupení zahraničních bank a finančních institucí vykonávajících bankovní činnost.

K bodu 45 (§ 40)

Jde o legislativně technickou změnu prováděnou v souvislosti se zpřesňovanou systematikou zákona o ČNB. Obsah dosavadního § 40 je přesunut do § 2 jako jeho reformulovaný odstavec 3, protože se týká mezinárodní spolupráce ČNB, která je v úvodu zákona (§ 1a, § 2, § 2a) souborně upravena. Na jeho místo se přesouvá dosavadní § 42.

K bodu 46 (Část devátá)

Za § 40 se vkládá nová část devátá, která se týká výkaznictví a statistiky jakožto oblastí, které nabyly na významu se vstupem České republiky do Evropské unie, ale i pro vazbu na Evropskou centrální banku a Eurostat. Tyto oblasti jsou dnes v zákoně o ČNB upraveny jen fragmentárně a již nedostatečně, a proto se navrhuje podrobnější právní úprava, založená na evropské legislativě. Z členství v ESCB a rovněž v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem a nově vzniklou evropskou dohledovou architekturou vyplývá pro ČNB řada úkolů a povinností v oblasti výkaznictví, sběru dat a sestavování a vedení statistik.

Systematicky se část devátá člení na hlavu I, týkající se výkaznictví obecně, a hlavu II, týkající se statistiky.

V hlavě I v § 41 zákon zachovává pro ČNB oprávnění shromažďovat informace a podklady v rámci výkaznictví regulovaných i neregulovaných subjektů pro plnění veškerých jejich zákonných úkolů. Vedle výkaznictví, které slouží pro účely statistiky (statistické výkaznictví), jde zejména o data zabezpečující řádný výkon regulace a dohledu a o data přispívající k finanční stabilitě.

Zákon stanoví vykazovací povinnost osob působících na finančním trhu podávat ČNB informace, které jsou nezbytné zejména pro sestavování a vedení statistik k zajištění úkolů, kterými je ČNB pověřena, jakož i pro bezporuchové fungování jednotlivých segmentů finančního trhu. Dále se jedná o vykazovací povinnost dalších osob, které disponují informacemi potřebnými ke splnění statistické zpravodajské povinnosti a pro sestavení statistiky EU, a dále i k plnění závazků vůči mezinárodním institucím.

Je nezbytné zachovat vymezení osob, od nichž ČNB vyžaduje potřebné informace a podklady, na osoby podléhající dohledu ČNB a na osoby náležející do sektoru finančních institucí podle práva Evropské unie. Uvedené skupiny osob se sice částečně překrývají, přitom ale každá skupina zahrnuje navíc jiný okruh dalších subjektů. Z pohledu statistiky je nezbytné uvést, že podle práva Evropské unie, konkrétně nařízení Rady (ES) č. 2223/96, sektor finančních institucí zahrnuje osoby bez ohledu na jejich regulaci, tzn. například i leasingové a factoringové společnosti, společnosti poskytující spotřebitelský úvěr nebo splátkový prodej, společnosti rizikového kapitálu, pomocné finanční instituce apod. Kromě výše uvedeného je dále nezbytné, aby k zabezpečení úkolů ČNB byl zajištěn sběr statistických údajů rovněž od dalších osob, které nespádají pod dohled ČNB ani do sektoru finančních institucí. Získaná data jsou využívána pro sestavení finančního účtu platební bilance a vybraných položek běžného účtu platební bilance, přímých zahraničních investic a portfoliových investic a souvisejících výnosů, a dále pro vykazování investiční pozice a dluhové služby vůči zahraničí; pokud jde o oblast statistiky mezinárodního obchodu, týkající se služeb, potřebné údaje na základě dohodnuté spolupráce zabezpečuje Český statistický úřad. Proto je nezbytné zákonem zakotvit oprávnění ČNB potřebné údaje od takových osob požadovat, což je stanoveno v odstavci 1.

V odstavci 2 je výslovně uvedeno, že výkazy získané ČNB je Česká národní banka oprávněna používat k zabezpečení všech svých činností. To je důvodné s ohledem na minimalizaci administrativní zátěže vykazujících osob. Výjimku z tohoto pravidla může stanovit pouze jiný právní předpis (např. v návaznosti na mlčenlivost zakotvenou právem EU).

Odstavec 3 představuje zmocňovací ustanovení pro ČNB upravit vyhláškou obsah, formu, lhůty a způsob sestavování a předkládání výkazů pro jednotlivé okruhy vykazujících osob. Pokud nebudou předloženy informace a podklady, resp. statistické výkazy, odpovídat požadavkům podle odstavce 3, nebo pokud vzniknou důvodné pochybnosti o jejich správnosti nebo úplnosti, je ČNB oprávněna vyžádat si odpovídající opravu výkazu, upřesnění nebo vysvětlení. Toto oprávnění dává ČNB odstavec 4. Jestliže vykazující subjekt nesplní stanovenou vykazovací povinnost, bude ČNB postupovat podle příslušného ustanovení upravujícího tento správní delikt.

V hlavě II je poměrně podrobně upravena oblast statistiky. Z členství v ESCB vyplývá pro ČNB řada úkolů a povinností v oblasti výkaznictví, sběru dat a sestavování

a vedení statistik. Povinnost shromažďování a zpracování statistických údajů k zajištění úkolů ESCB vyplývá přímo z článku 5 Statutu. Pro oblast statistiky, kterou zajišťují a provádějí národní centrální banky, stanoví požadavky a standardy nařízení Rady, Evropského parlamentu a Rady a ECB svými nařízeními, obecnými zásadami a doporučeními, které jsou nedílnou součástí práva EU.

Pokud se týče § 42, (jakož i § 43c), evropské právo počítá s tím, že informace nutné ke splnění požadavků v oblasti statistiky mohou shromažďovat nebo sestavovat příslušné orgány jiné než národní centrální banky, např. statistické úřady, orgány vykonávající statistickou službu či jiné správní úřady. Proto některé úkoly, které mají být za účelem splnění daných požadavků provedeny, vyžadují spolupráci mezi národními centrálními bankami a těmito příslušnými orgány za účelem využití administrativních zdrojů údajů pro účely statistiky. Za tím účelem je proto nezbytné v rámci zákona tuto možnost upravit.

Proto provádí § 42 s odvoláním na evropskou legislativu výčet úkolů, které musí ČNB zabezpečovat v oblasti statistického výkaznictví, tvorby statistických informací a tvorby statistik ESCB, ECB a Evropské unie. V odstavci 4 tohoto ustanovení se zakládá oprávnění ČNB požadovat a využívat pro statistické účely údaje a informace, které jsou potřebné pro sestavení statistik ESCB a ECB nebo Evropské unie a které ministerstva a jiné správní úřady získávají nebo shromažďují na základě jiných právních předpisů, pokud jsou takové údaje a informace ministerstvy a jinými správními úřady zpracovány a jsou-li dostupné v jejich informačních systémech. Zákon stanoví rovněž povinnost ministerstvům a jiným správním úřadům potřebné údaje ČNB na její vyžádání bezplatně poskytnout.

V § 43 zachovává zákon zmocnění pro ČNB stanovit prováděcím právním předpisem v zájmu omezování zátěže vykazujících osob snížený rozsah vykazovací povinnosti určitému okruhu vykazujících osob nebo jej stanovit pro určitý druh údajů, které má výkaz obsahovat, a vymezit okruh statisticky významných vykazujících osob. Za statisticky významnou vykazující osobu je třeba považovat toho, jehož statistická data mohou ovlivnit celková statistická data za určitou oblast. Pro jednotlivé okruhy vykazujících osob se předpokládá samostatná vyhláška, která okruh respondentů vymezí tak, jako je tomu doposud u stávajících vyhlášek a opatření ČNB týkajících se výkaznictví. ČNB má na zřeteli zátěž kladenou na vykazující osoby a v souladu s předpisy Evropské unie týkajícími se statistiky soustavně monitoruje statistickou významnost sledovaných údajů.

Uvedený přístup je v současné době uplatňován např. u spořitelních a úvěrních družstev nebo fondů kolektivního investování, kdy se na ně vztahuje snížená vykazovací povinnost nebo se údaje nevyžadují a vykazovací povinnost se neaplikuje. Dále je tomu tak např. v nyní platné vyhlášce č. 307/2004 Sb., o předkládání informací a podkladů ČNB osobami, které náleží do sektoru finančních institucí, ve znění pozdějších předpisů, kde je okruh statisticky nevýznamných subjektů monitorován pouze 1x ročně. Potřeba podrobného vymezení zmocňovacího ustanovení přitom vychází z dosavadních poznatků a zkušeností v rámci sběru potřebných dat a tvorby databáze respondentů. Je proto nezbytné dostatečně upravit zákonné zmocnění pro vydávání prováděcích vyhlášek tak, aby ČNB mohla vytvářet a upravovat databázi respondentů, stanovit úlevy a požadovat vykazování objemově významných transakcí.

§ 43a provádí demonstrativní výčet statistik, které sestavuje a vede ČNB. Jedná se zejména o měnové statistiky, statistiky platební bilance, statistiku čtvrtletních finančních účtů a některé další statistiky, které jsou v její působnosti (např. statistika dluhové služby vůči

zahraničí). Na základě přímo použitelných předpisů EU ČNB pro statistické účely vede a uveřejňuje seznam měnových finančních institucí v ČR; v návaznosti na rozvoj dalších statistik ČNB postupně zavádí a uveřejňuje obdobné seznamy dalších kategorií finančních institucí.

§ 43b zachovává v oblasti shromažďování statistických údajů a sestavování statistik spolupráci ČNB s Českým statistickým úřadem. ČNB a Český statistický úřad si vzájemně předávají agregované i individuální údaje, včetně důvěrných statistických údajů, pro statistické účely. Povinnosti ČNB ve vztahu ke státní statistické službě nejsou dotčeny, pokud ČNB vystupuje jako statistický respondent. Spolupráce ČNB a ČSÚ probíhá na základě zvláštní Generální dohody o vzájemné spolupráci, uzavřené guvernérem ČNB a Předsedou ČSÚ dne 21.5. 2007, která navazuje na ustanovení § 127 odst. 1 písm. g) zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě.

Při podezření na porušení statistické zpravodajské povinnosti je rovněž nezbytné zabezpečit podle § 43c uplatňování práva ČNB na ověřování a nucené shromažďování statistických údajů, které je zakotveno v čl. 6 nařízení Rady (ES) č. 2533/98 o shromažďování statistických informací Evropskou centrální bankou.

§ 43d deklaruje povinnost ČNB i nadále poskytovat statistické informace Mezinárodnímu měnovému fondu, Organizaci pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, Světové bance a dalším mezinárodním institucím, a to v souladu se závazky, které Česká republika převzala z titulu členství v těchto institucích.

V souladu s požadavky evropských předpisů zákon stanoví v § 43e ČNB povinnost zabezpečovat ochranu veškerých získaných důvěrných statistických údajů, aby nemohly být neoprávněně změněny, zničeny, ztraceny, přeneseny či jinak zneužity a sloužily výhradně pro statistické účely.

V § 43f se taxativně stanoví, komu, popřípadě za jakým účelem, lze důvěrné statistické údaje poskytnout. Protože toto ustanovení prolamuje povinnost mlčenlivosti, je nutné na tomto místě formulovat zásadu, že poskytnutí důvěrných statistických údajů za zde stanovených podmínek není porušením povinnosti mlčenlivosti podle tohoto zákona. Dosavadní zasilání přehledů ČNB Ministerstvu financí není tímto ustanovením dotčeno.

V § 43g stanovená zásada zveřejňování je ve shodě s celkovou politikou ČNB vůči veřejnosti, kterou je transparentnost v činnosti ČNB. Jedná se o výsledky statistických zjišťování v oblastech, kde ČNB sestavuje a vede statistiky. Například v oblasti měnové a finanční statistiky ČNB uveřejňuje rozvahovou statistiku měnových finančních institucí, statistiku úrokových sazeb, statistiku fondů kolektivního investování a zprostředkovatelů financování aktiv. V oblasti statistiky platební bilance ČNB uveřejňuje platební bilanci, statistiku přímých zahraničních investic, investiční pozice vůči zahraničí a statistiku devizových rezerv. Dále ČNB uveřejňuje např. statistiku finančních účtů, finančních trhů a cenných papírů.

V důsledku vložení nové části deváté je třeba označit dosavadní část devátou až dvanáctou jako části desátá až třináctá.

K bodům 47 až 50 (§ 44 odst. 1)

V § 44 odst. 1 písm. a) a b) je doplňován a upřesňován výčet subjektů, nad nimiž vykonává Česká národní banka dohled, o pobočky zahraničních platebních institucí, provozovatele platebních systémů s neodvolatelností zúčtování a provozovatele vypořádacích systémů s neodvolatelností vypořádání. Terminologie je upřesňována ve shodě se zákonem č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů, a se zákonem č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů.

Z odstavce 1 se vypouští text dosavadního písmene e) jednak kvůli novému § 38a, kde je založena „oversight“ role ČNB v oblasti platebních a vypořádacích systémů, jejíž cíl je odlišný od dohledu nad konkrétními institucemi, ale i proto, že se obsah tohoto písmene vymyká celkové dikci odstavce 1, který hovoří o dohledu nad subjekty, kdežto dosavadní písmeno e) tohoto odstavce hovoří o dohledu nad oblastí.

K bodu 51 (§ 44 odst. 2 písm. a))

Vypuštění slova „předchozích“ znamená žádoucí zobecnění dikce, neboť ČNB v praxi rozhoduje nikoli pouze o předchozích souhlasech s určitou činností, ale i o souhlasech následných, které se dotýkají některých činností osob na finančním trhu.

K bodu 52 (§ 44 odst. 2 písm. c))

Jedná se o legislativně technickou úpravu související s perspektivním opuštěním institutu opatření České národní banky.

K bodu 54 (§ 44a odst. 4 a 5)

Nové odstavce 4 a 5 v § 44a pojednávají o opatřeních k nápravě v oblasti ochrany spotřebitele na finančním trhu jakožto specifickém nástroji dohledu ČNB, jehož užití je aktuální zejména při méně závažných zjištěních porušení právních povinností ze strany dohlíženého subjektu. Opatření k nápravě spočívá v možnosti ČNB uložit dohlíženému subjektu, aby upustil od nesprávného postupu a zjednal nápravu ve lhůtě stanovené ČNB; tato lhůta musí být přiměřená povaze zjištěného nedostatku, tedy zejména časově reálná.

K bodům 55 a 56

Jde o legislativně technickou úpravu, spočívající ve zrušení dosavadních poznámek pod čarou č. 9j a 18 v souvislosti s nově formulovaným § 44b. Dále jde o změnu v číslování dosavadní části deváté na část desátou v důsledku zařazení nové části deváté, týkající se výkaznictví a statistiky.

K bodu 59 (§ 44c)

Jde o nově navrhované ustanovení § 44c, zobecňující skutečnost, že Česká národní banka vykonává na finančním trhu i činnosti, k jejichž výkonu potřebují jiné subjekty na finančním trhu licenci, povolení nebo registraci které však v případě výkonu těchto činností jí samou nedohlíží (bylo by poněkud absurdní, aby někdo dohlížel sám sebe). Platné znění zákona v § 43 stanoví tuto zásadu v souvislosti s cennými papíry a dalšími investičními

nástroji, nicméně je vhodné tuto zásadu zobecnit např. i pro oblast bankovníctví či platebního styku. Pokud ČNB vykonává výše uvedenou činnost, její výkon podléhá standardním vnitřním kontrolním mechanismům ČNB. Pokud by takovou „komerční činností“ způsobila ČNB třetí osobě škodu, zodpovídá za ni podle soukromoprávních předpisů; její zaměstnanci by v takovém případě odpovídali ČNB podle zákoníku práce.

K bodu 60 (§ 45 odst. 1)

V § 45 odst. 1 je prováděno určité zpřesnění tohoto ustanovení v návaznosti na přijetí zákona č. 255/2012 Sb. (kontrolní řád) a na základě zkušeností z aplikační praxe. Podle první věty bude obecný právní předpis upravující výkon kontroly i nadále používán ve vymezeném rozsahu pouze při tzv. kontrole na místě, a to tak, aby bylo zřejmé, že toto pravidlo se vztahuje na veškerý dohled nad finančním trhem (nejen dohled nad bankami a finančními konglomeráty).

Vyloučení nahlížení do spisu vedeného při výkonu dohledu ve větě druhé bude respektovat striktní povinnost mlčenlivosti vztahující se na skutečnosti zjištěné při výkonu dohledu nad finančním trhem. Nahlížení do spisu by totiž mohlo způsobovat výrazné snížení efektivnosti dohledu a vyhodnocování zjištěných poznatků. Seznámení kontrolované osoby s informacemi obsaženými ve spise by jí mohlo umožnit přizpůsobovat své aktivity tak, aby byla ztížena možnost identifikovat případné porušování zákona. Pouze pokud by bylo na základě výsledků kontroly zahájeno správní řízení, byly by relevantní dokumenty, které by se měly stát podkladem pro správní rozhodnutí, zahrnuty do spisu ke správnímu řízení a do něj by bylo možné nahlížet za podmínek § 38 správního řádu.

K bodu 61

Výbor pro finanční trh vznikl v souvislosti s integrací dohledu nad finančním trhem do ČNB. S časovým odstupem 6 let byla jeho činnost revidována s tím, že jeho přínos jako poradního orgánu bankovní rady je v současné době poměrně nízký. Při projednávání svých regulatorních záměrů s účastníky finančního trhu ČNB upřednostňuje přímou formu spolupráce. Komunikuje s profesními asociacemi, což na rozdíl od Výboru pro finanční trh umožňuje oslovit přímo příslušný sektor finančního trhu (bankovníctví, pojišťovnictví, kapitálový trh). Mezi ČNB a MF je uzavřena dohoda, v jejímž rámci se projednává regulace a metodika finančního trhu. Jednání probíhají bezprostředně s útvary na MF odpovědnými za určitou část regulace, díky čemuž jsou k problémům zaujímana stanoviska přímo a na potřebné odborné úrovni. K oslovení široké zainteresované veřejnosti, zejména při přípravě návrhů zákonů v oblasti finančního trhu, využívá MF veřejných konzultací. Návrhy vyhlášek, stejně jako například i této novely zákona o České národní bance, uveřejňuje na svých webových stránkách i ČNB. Tyto formy práce se ukázaly po 6 letech existence Výboru jako daleko efektivnější a přínosnější. V důsledku těchto skutečností bylo rozhodnuto o jeho zrušení.

K bodu 62 (§ 45d)

V souvislosti se zrušením Výboru pro finanční trh je třeba zrušit jeho kompetenci projednávat roční zprávu ČNB o výkonu dohledu nad finančním trhem, předkládanou Poslanecké sněmovně, před tímto předložením, což dosud stanovil odstavec 2 tohoto ustanovení. Předkládání této zprávy Poslanecké sněmovně zůstává zachováno. Místo toho se novou formulací odstavce 2 stanoví ČNB povinnost uveřejňovat zprávu o výkonu dohledu

nad finančním trhem způsobem umožňujícím dálkový přístup. To je v souladu s politikou nejširší informovanosti, kterou ČNB trvale sleduje a provádí.

K bodu 63 (Část jedenáctá a dvanáctá)

Za § 45d zákona o České národní bance se navrhuje vložit novou část jedenáctou a dvanáctou, které upravují systematicky některé správní delikty podle tohoto zákona a některá specifika všech správních řízení (nejenom řízení podle zákona o České národní bance) vedených ČNB, včetně souvisejících otázek.

V § 46 jsou upraveny přestupky, kterých se mohou dopustit fyzické osoby při porušení některých povinností, stanovených zákonem o ČNB, a obdobně v § 46a správní delikty právnické a podnikající fyzické osoby. Za přestupek lze uložit sankci do 1 milionu Kč, za správní delikt je obligatorně ukládána sankce od 1 milionu do 10 milionů Kč podle závažnosti porušení právní povinnosti. Ustanovení § 46 a 46a bylo formulováno v souladu se Zásadami právní úpravy přestupků a jiných správních deliktů v zákonech upravujících výkon veřejné správy, vypracovanými Ministerstvem vnitra.

Ustanovení navrhovaného § 46b (společná ustanovení ke správním deliktům) vychází ze současného § 46f a je formulováno rovněž ve shodě se Zásadami právní úpravy přestupků a jiných správních deliktů v zákonech upravujících výkon veřejné správy.

V § 46c je třeba sjednotit způsob rozhodování o rozkladu. Podle současné právní úpravy je tomu tak, že v případě, kdy ČNB rozhoduje o rozkladech ve věcech kapitálového trhu, bank či spořitelních a úvěrních družstev, se ustanovení § 152 odst. 5 správního řádu neuplatní, zatímco v případě jiných řízení, zejména v řízení podle zákona o pojišťovnictví či devizového zákona, se použijí. Vyloučení aplikace § 152 odst. 5 správního řádu, které neumožňuje v řízení o rozkladu prvostupňové správní rozhodnutí změnit jinak než, že se plně vyhoví rozkladu, (v tom případě se s ohledem na § 152 odst. 4 správního řádu postupuje plně podle § 90 a násl. správního řádu, tedy podle ustanovení o odvolání) je dnes zakotveno (vedle např. § 25a zákona o ochraně hospodářské soutěže) v § 6 odst. 1 zákona č. 15/1998 Sb., o dohledu v oblasti kapitálového trhu a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, v § 41 odst. 1 zákona č. 21/1991 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a v § 28 odst. 7 zákona č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Vzhledem k tomu, že je v současnosti ustanovení § 152 odst. 5 správního řádu vyloučeno již v cca 90 % všech řízení, je vhodnější tak učinit systematicky pro všechny případy rozhodování ČNB, resp. její bankovní rady, a stanovit, že se postupuje podle § 90 správního řádu o odvolání.

Ustanovení § 46d je v současnosti zakotveno v § 49a odst. 1 zákona o České národní bance. Řeší otázku správních poplatků, které jsou příjmem České národní banky, společně s úpravou správních řízení, ke které má věcně nejblíže, a tedy v rámci nové části dvanácté.

Nový § 46e řeší problematiku odpovědnosti právního nástupce dohlázené právnické osoby za správní delikt. V současnosti totiž zánik právnické osoby fakticky znamená i zánik její odpovědnosti za správní delikt. To umožňuje, aby se právnická osoba vyhnula například zaplacení vysoké pokuty tím, že raději dobrovolně ukončí svoji existenci. Obdobná úprava má být zakotvena obecně pro všechny právnické osoby v případě přechodu jejich trestněprávní

odpovědnosti v § 10 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, který je v současnosti projednáván v Parlamentu České republiky.

S ohledem na výše uvedené se proto navrhuje doplnit do zákona o České národní bance ustanovení, podle kterého odpovědnost právnické osoby, nad kterou vykonává Česká národní banka dohled podle zákona o České národní bance nebo jiného zákona, za správní delikt přechází na jejího právního nástupce. Současně by tím nebyla dotčena odpovědnost původní právnické osoby, pokud v důsledku přeměny nezanikla. V případě přechodu odpovědnosti na více právních nástupců právnické osoby se přihlédne při rozhodování o druhu a výměře sankce i k tomu, v jakém rozsahu na každého z nich přešly výnosy, užitky a jiné výhody z protiprávní činnosti, případně i k tomu, v jakém rozsahu kterýkoliv z nich v této činnosti pokračuje. V případě zániku právnické osoby, která spáchala správní delikt, po nabytí právní moci rozhodnutí, jímž byla za tento správní delikt uložena pokuta, přechází povinnost tuto pokutu zaplatit na právního nástupce. Je-li právních nástupců více, mají tuto povinnost společně a nerozdílně.

Poslední věta novelizačního bodu představuje legislativně technické ustanovení v důsledku formulace nové části jedenácté a dvanácté, kdy je třeba dosavadní část jedenáctou až třináctou označit jako část třináctou až patnáctou.

K bodu 64 (§ 47 odst. 2)

Vypuštění slova „nezbytné“ v § 47 odst. 2 je navrhováno proto, že je věcí názoru ČNB, ale i uvážení Poslanecké sněmovny, které ČNB předkládá podle odstavce 3 roční zprávu o výsledku svého hospodaření, co je a co již není pro ČNB nákladem na její činnost. Vypuštění slova „nezbytné“ rozhodně neznamená, že vynakládání nákladů na činnost ČNB bude napříště nevhodné: ČNB hospodáří s péčí řádného hospodáře (viz nový § 47a) podle rozpočtu, který schvaluje bankovní rada, a tento rozpočet musí být členěn tak, aby z něj výdaje na provoz ČNB byly patrné. I nadále je zde kontrolní pravomoc Poslanecké sněmovny, které ČNB předkládá roční zprávu o výsledku svého hospodaření, s určitými oprávněními Poslanecké sněmovny vůči ČNB, pokud by měla ke zprávě výhrady.

K bodu 65 (§ 47 odst. 3)

V § 47 odst. 3 se v návaznosti na dosavadní mnohaletou praxi navrhuje terminologická záměna pojmu „plat“ za pojem „mzda“ v souladu se zákoníkem práce. Platem jsou odměňováni zaměstnanci subjektů uvedených v § 109 odst. 3 zákoníku práce, mezi něž ČNB nepatří, a proto uvedené upřesnění je prováděno především v zájmu přesnosti a skutečného stavu věci.

K bodu 67 (§ 47a)

Za § 47 se zařazuje nový § 47a, který v souvislosti se zrušením § 1 odst. 4 konstatuje, že ČNB je s veškerým svým majetkem, kterým jsou i devizové rezervy, povinna nakládat s odbornou péčí. Tím je míněno, že při nakládání s majetkem bude nejen dodržovat obecné právní předpisy (např. zákon o veřejných zakázkách), ale bude též jednat odborně (tedy jako profesionál v oboru) a pečlivě (tedy proaktivně a svědomitě). Požadavek odbornosti ČNB je vymezen především jejími zákonnými cíly a úkoly (zejm. § 2). Při zajišťování hlavního cíle, tj. péče o cenovou stabilitu, k jehož naplnění ČNB nakládá s devizovými rezervami, tak není prioritou růst hodnoty devizových rezerv, ale naplňování hlavního cíle ČNB, což za určité makroekonomické situace může vést i k finančním ztrátám.

Při péči o provozní majetek by potom ČNB, obdobně jako srovnatelný profesionál, vždy měla dbát na to, aby byl majetek řádně udržován (jedná-li se např. o budovy), nebyl poškozován, znehodnocován a popř. jinak zmenšován.

Je žádoucí, aby kvalitativní požadavek na péči s vlastním majetkem byl uveden v části zákona týkající se hospodaření.

K bodům 69 a 70 (§ 49a, 49b)

Problematika upravená dosavadním § 49a byla částečně přesunuta do části dvanácté tohoto zákona. Obsah dosavadního odstavce 2 § 49a je vypuštěn, protože skutečnost, že náhradu nákladů správních řízení vedených Českou národní bankou podle tohoto nebo jiného zákona vybírá Česká národní banka, lze dovodit z ustanovení § 79 odst. 8 správního řádu. Skutečnost, že náhrada těchto nákladů je příjmem České národní banky je pak nutno dovozovat z povahy věci - jde o náhradu nákladů správního orgánu, kterému vznikly.

Bylo formulováno nové znění § 49a, vycházející z dosavadního § 49b. Toto znění se však zkracuje v souvislosti s navrhovaným zrušením institutu opatření ČNB k 31. 12. 2014, která budou postupně nahrazena vyhláškami nebo opatřeními obecné povahy (viz přechodná ustanovení, změna souvisejících zákonů a účinnost). Jeho obsahem zůstává dosavadní právní úprava vydávání Věstníku ČNB, který je vydáván výlučně v elektronické podobě, a úředních sdělení ČNB. Úřední sdělení má informativní charakter, nejedná se o právní předpis.

Dále se jedná o legislativně technické změny, související, pokud se týče zrušení poznámek pod čarou č. 12b a 12c, s přesunem materie dosud upravené § 49a do nových § 46e a 46f při obsahovém upřesnění, a se zrušením dosavadního § 49b.

K bodu 71 (§ 50 odst. 2)

Odstavec 2 se týká zproštění povinnosti zachovávat mlčenlivost v případech stanovených zákonem. Z praktických důvodů se rozšiřuje možnost zprostit zaměstnance ČNB, členy jejich poradních orgánů, např. rozkladové komise, a auditory mlčenlivosti, a to nejenom guvernérem, jako je tomu dosud, ale ČNB samotnou, resp. z povahy věci některými jejími vedoucími zaměstnanci tak, jak to bude upraveno ve vnitřní předpisové základně ČNB. Nedotčena zůstává, jak zákon výslovně stanoví, povinnost mlčenlivosti stanovená článkem 37 Statutu.

K bodu 72 (§ 59)

V tomto ustanovení se navrhuje upřesnění, neboť poznámka pod čarou č. 24 odkazuje na zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech. Jde o reziduum, kdy zákon odkazoval na zákon č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky ČR a obcí v České republice, jakožto součástí bývalé ČSFR.

K Čl. II

Čl. II části první má přímou souvislost se zrušením odstavce 4 v § 1 (novelizační bod 3 v části první čl. I) a navazuje na odůvodnění, provedené důvodovou zprávou k tomuto odstavci. Toto ustanovení staví najisto vlastnický vztah ČNB k majetku, se kterým ČNB

samostatně hospodařila od svého vzniku 1. ledna 1993, kdy se stala právní nástupkyní bývalé Státní banky československé pro Českou republiku.

K tomuto závěru vede dosavadní téměř devadesátiletý vývoj majetku centrální banky u nás, který je charakterizován těmito skutečnostmi:

Majetek, se kterým hospodařila Národní banka Československá v době 1. republiky, za protektorátu v době II. světové války a po válce až do 1. dubna 1950, byl jejím majetkem podle zákona č. 347/1920 Sb. z a n., o akciové bance cedulové.

Zákonem č. 31/1950 Sb. byl majetek Národní banky Československé a dalších peněžních ústavů zestátněn a tyto peněžní ústavy se staly součástí nové Státní banky československé.

Uvedený právní stav, pokud se týče vlastnictví majetku, se kterým hospodařila SBČS, tj. vlastnictví státu a správa SBČS, trval až do 1. února 1992, kdy nabyl účinnosti zákon č. 22/1992 Sb., o Státní bance československé.

Zákon č. 22/1992 Sb. vycházel již plně z tržních principů a obsahoval v majetkových otázkách prakticky shodné principy jako nynější zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance. Šlo a jde o principy v hospodaření s majetkem, které vykonává svrchovaný vlastník a které jsou v tomto zákoně zakotveny (viz § 1 odst. 4 tohoto zákona). Těmito principy jsou právo majetek držet, užívat jej a disponovat s ním.

To, že dnem účinnosti zákona č. 22/1992 Sb., o Státní bance československé, došlo fakticky k přechodu majetku státu, se kterým SBČS dosud hospodařila, do jejího vlastnictví, byť to tento zákon pozitivně nevyjádřil, je třeba dovozovat ze skutečnosti, že právní řád neobsahoval a dodnes neobsahuje žádné omezení vlastnického práva České národní banky jakožto právního nástupce bývalé SBČS, vyjma její povinnosti nakládat s majetkem s odbornou péčí.

Majetkovou suverenitu SBČS, fungující na základě zákona č. 22/1992 Sb., respektoval rovněž ústavní zákon č. 541/1992 Sb., o dělení majetku České a Slovenské Federativní Republiky mezi Českou republiku a Slovenskou republiku a o jeho přechodu na Českou republiku a Slovenskou republiku. Tento ústavní zákon, ač se primárně týkal dělení majetku federálního státu, ve svém čl. 1 výslovně stanovil, že se podle něj rozdělí i majetek Státní banky československé, nikoli tedy majetek státu, se kterým hospodaří – jménem ČSFR – Státní banka československá.

Majetkovou suverenitu ČNB respektuje i zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, který se na ČNB nevztahuje.

Navrhované ustanovení čl. II předložené novely zákona o České národní bance konstatuje proto fakt, podložený celým dosavadním historickým a právním vývojem, že „Majetek, se kterým Česká národní banka samostatně hospodařila podle § 1 odst. 4 zákona č. 6/1993 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, je majetkem České národní banky.“ Čl. II návrhu novely je tak ryze deklaratorní a konstatuje pouze skutečnost, k níž došlo již více než před dvaceti lety. Přijetí tohoto článku je však vyvoláno potřebou postavit tuto skutečnost najisto v reakci na dočasnou nesystémovou (a výše uvedenému vývoji neodpovídající) úpravu § 1 odst. 4 zákonem č. 442/2000 Sb.

Část druhá (změna zákona o bankách)

K Čl. III

K bodu 1 (§ 15)

Reformulace § 15 souvisí se zrušením pravomoci ČNB vydávat opatření, což vede i ke zjednodušení dikce § 15 oproti současnému stavu. Pravidla stanovená v § 12, 13 a 14 zákona o bankách budou napříště stanovena jediným prováděcím právním předpisem.

K bodům 2 a 3 (§ 24 a 26 odst. 3 písm. b))

Úpravy prováděné v § 24 a 26 odst. 3 písm. b) souvisí se zrušením pravomoci ČNB vydávat opatření.

K bodu 4 (§ 26bb odst. 2 písm. b))

Jde o legislativně technickou úpravu související se zařazením nového písmene c) do tohoto ustanovení.

K bodu 5 (§ 26bb odst. 2 písm. c))

Jde o nové ustanovení, vkládané za dosavadní písmeno b), které dává ČNB možnost stanovit dočasně cestou opatření obecné povahy pravidla odchylná od § 12 a § 14 písm. a), b) a d) zákona o bankách.

K bodu 6 (§ 26bb odst. 2 písm. d))

Obrat „dočasně stanoví“, doplňovaný do písmene d), má demonstrovat skutečnou dočasnost, a tedy výjimečnost kroků, které na základě tohoto ustanovení může ČNB učinit, a o užití institutu opatření obecné povahy, pokud hrozí poruchy v bankovním sektoru.

K bodu 7 (§ 38j odst. 1 písm. a))

Jde o legislativně technickou úpravu související se zrušením pravomoci ČNB vydávat opatření. Dále je doplněna povinnost ČNB uveřejňovat také opatření obecné povahy, jehož vydání je ČNB umožněno ve vybraných oblastech, zejména v souvislosti se zrušením institutu opatření ČNB.

Část třetí (změna zákona o spořitelních a úvěrních družstvech)

K Čl. IV

K bodu 1 (§ 11 odst. 3)

Zredukování formulace § 11 odst. 3 souvisí se zrušením pravomoci ČNB vydávat opatření. Pravidla a ukazatele podle odstavců 1 a 2 § 11 zákona o spořitelních a úvěrních

družstvech napříště stanoví vyhláška ČNB.

K bodům 2 až 6 (§ 27, 27b, 28 odst. 3 písm. b) a 28i odst. 1 písm. a))

Úpravy prováděné v těchto ustanoveních souvisí se zrušením pravomoci ČNB vydávat opatření.

Část čtvrtá (změna zákona o dluhopisech)

K Čl. V

K bodům 1 a 2 (§ 32 odst. 2 a 45 odst. 2)

Jde o legislativně technickou úpravu související se zrušením pravomoci ČNB vydávat opatření.

Část pátá

K Čl. VI (Přechodná ustanovení)

Body 1 až 3 představují přechodné ustanovení, řešící období necelých dvou let, kdy mají být dosavadní opatření ČNB nahrazena vyhláškami. Záležitost je řešena tak, že opatření ČNB, platná a účinná ke dni účinnosti tohoto zákona (předpoklad 1. duben 2013), zůstávají v platnosti, jsou pro své adresáty závazná a ČNB může jejich porušování i nadále sankcionovat. Nelze je však měnit ani vydávat opatření nová, protože účinností tohoto zákona ztratí ČNB k jejich vydávání zákonné zmocnění. Pokud by ČNB v uvedeném mezidobí vydala vyhlášku, nahrazující dosavadní opatření, bylo by třeba k datu účinnosti této vyhlášky nahrazované opatření zrušit. Stalo by se tak vydáním (zrušovacího) opatření na základě tohoto článku, bod 1. Tato „zrušovací“ opatření, stejně tak jako opatření, která by nebyla v přechodném období necelých dvou let nahrazena vyhláškou, budou ze zákona zrušena 31. prosince 2014.

Část šestá

K Čl. VII

Derogační klauzule zahrnuje v části první zrušení čl. II zákona č. 442/2000 Sb.

Dále derogační klauzule zrušuje v části první čl. II a část druhou zákona č. 127/2002 Sb., týkající se opatření ČNB, protože toto ustanovení již z hlediska svého obsahu ztratilo aplikační význam.

Pokud jde o úpravu statusové materie, kterou obsahují dosud uvedené části zákona č. 442/2000 Sb., resp. zákona č. 127/2002 Sb., je tato materie vtělována přímo do zákona v podobě § 1a, § 2 odst. 1, § 9 odst. 1 a § 34a.

Část sedmá (účinnost)

K Čl. VIII

S přihlédnutím ke lhůtám legislativního procesu je navrhováno datum účinnosti od 1. dubna 2013.

V Praze dne 3. října 2012

RNDr. Petr Nečas, v.r.
předseda vlády

Ing. Miroslav Kalousek, v.r.
ministr financí

Ing. Miroslav Singer, Ph.D., v.r.
guvernér České národní banky